

Published and distributed
under Permit (No. 739) author-
ized by the Act of October 6, 1917
on file at the Post Office of
Boston, Massachusetts. By
order of the President
A. S. Burleson.
POSTMASTER GENERAL.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian
National League of America.
K. J. PAULASKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.50
To Foreign Countries \$3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

Tel. So. Boston 2408.

5 CENTS

No. 4

So. Boston, Mass., Sausio (January) 25 d., 1923m.

Metai X

Lenkai Telkiasi Ties Suvalkais

PRANCUZAI ĮSIVIE ŠPATAVO RUHR'E.

Klaipėdoje Organizuojasi Krašto Taryba

MIRŠTA KASDIEN PO 1,000.

Herrino Unijistai Išteisinti

ANGLIES OPERATORIAI NESUTINKA.

LENKAI MOBILIZUOJASI TIES SUVALKAIS.

BERLYNAS, sausio 20 d. "Berliner Tageblatt" rašo, kad Prancūzija ir Lenkija stengiasi sudaryti Klaipėdoje komisariatą iš prancūzų ir vokiečių ir paskui visai pavesti Klaipėdą Lenkijai. Rusija tam pasipriešė, bet Rusijos interesai Klaipėdoje nėra toki dideli, kad ji dėl Klaipėdos pradėtų karę.

Daug svarbesnis dalykas, sako "B. Tageblatt," būtų lenkų pasikėsinimas užimti aukštutinę Sileziją ir Danzig'ą. To pakaktų, kad Rusijai pradėtų užpuolimą. Nors Rusijoje dabar nėra palinkimo prie karės, vienok prancūzų užėmimas Ruhr'o gali sukelti rusų karę upa.

Telegrama iš Karaliaučiaus praneša, kad trys lenkų kariuomenės divizijos koncentruojasi ties Suvalkais prie Prussijos rubėžiaus ir netolį Lietuvos rubėžių. Ten susieina keliai ir iš Lietuvos, ir iš Prussijos.

Raportai iš Maskvos rodo, kad Rusijoje imami naujokai į kariuomenę.

PRANCUZAI ISIVIESPATAVO RUHR'E.

Prancūzai, užėmę Ruhr'ą, pradėjo ten šeiminkauti, tik dalykai jiems neina taip švelniai, kaip jie tikėjosi. Iš visur randa pasipriešinimus. Sausio 20 d. jie suareštavo Fritz Thyssen'ą ir kelis kitus kasyklų operatorius, du aukštesnius valdininkus ir daugelį mažesnių, grumodami suareštuoti kiekvieną, kas tik priešysis jų įsakymams. Visi angliakasiai nutarė streikuoti nuo sausio 22 d. Iki šiol Prancūzija visai negavo anglies iš Ruhr'o. Darbininkai neapsiima vežti iškastą anglį. 4000 pašto darbininkų nutarė mesti darbą. Visos vokiečių partijos eina išvien, kol prancūzai turės užėmę Ruhr'ą. Italija, kuri pritarė Prancūzijai, mato, kad padarė klaidą, ir jau norėtų ją taisyti, bet Prancūzija nė jos neklauso.

KLAIPĖDOJE ORGANIZUOJASI KRAŠTO ATSTOVŲ TARYBA.

Šaukiamas Seimas, kurs pareikš gyventojų Valią.

KAUNAS, Sausio mėn. 18 d. (Elta). Vokiečių užsienio reikalų ministeris pareiškė griežtą protestą Lietuvos Atstovui Berlyne prieš Klaipėdos įvykius. Besibaigiančios Lietuvos - Vokiečių ekonominės derybos nutrauktos.

Skiriamam Vokietijos ministeriui Lietuvai, S. Olshausen'ui, duota instrukcija susilaikyti nuo įteikimo kredencijalų. Klaipėdoje gyvenimas įėjo tvarkon. Organizuojasi krašto atstovų tary-

ba. Šaukiamas seimas, kurs pareikš gyventojų valią. Šiandien milžiniška Kauno darbininkų demonstracija užjaučianti Klaipėdos darbininkų išsiluosavimą. (L. I. B.)

HERRINO UNIJISTAI IŠTEISINTI.

MARION, ILL., sausio 20 d. Čia per šešias savaites buvo teisiami penki unijistai, kaltinami žmogžudyste — buk tai jie užmušė Howard'ą Hoffmann'ą, vieną iš 21 užmuštų skebų. Teismas visus penkis kaltinamuosius išteisino.

Apskųstųjų advokatas A. W. Kerr išsireiškė: "Tai yra vienatinė dora ištarmė, kokia galėjo būti padaryta, ir ji turėtų būti gimimu naujų laikų industrijauose ginčiuose Amerikoje ir parakinimu samdytų vyrų su šautuvais ginčiuose tarp darbo ir kapitalo."

Vienok išteisintųjų nepaleido iš kalėjimo, nes prieš juos išnešta kita byla — dabar už nužudymą kito straiklaužio, Antano Mukovich iš Erie, Pa. Matyt, kapitalistai pasirengę kankinti juos bylomis be galo.

ANGLIES OPERATORIAI NESUTINKA.

NEW YORK, sausio 20 d. Minkštosios anglies angliakasių ir operatorių atstovai čia turėjo du posėdžius, kurie prie nieko neprivedė. Kilo nesutikimas tarp pačių operatorių: vieni operatoriai ėmė kaltinti kitus operatorius, buk jie tyčia trukdo susitarimą, kad nugązdinti visuomenę ir tokiu budu pakelti anglies kainas.

EXEKUCIJA 11 AIRIŲ.

DUBLIN, sausio 20 d. Šiandien Irlandijoje buvo egzekucija vienuolikos sukilėlių: Tralee'je nužudyta 4, Athlone — 5, ir Limerick'e — 2. Nuo lapkričio 17 d. viso jau buvo 45 egzekucijos.

MIRŠTA KASDIEN PO 1,000.

ATHENAI, sausio 20 d. Tarp grekų pabėgėlių Artimuose Rytuose pasirodė maro liga, ir kasdien numiršta po tukstantį žmonių — taip praneša D-rė Mabel Elliot, pirmininkė moterų ligonbučio ir pašelpinio komiteto. Yra 800 vietų, kuriose yra ligonių ir mirstančių. Yra sergančių tifum, meningyčiu ir rauplėmis. Amerika daugiau neįsileidžia tų grekų pabėgėlių iš Turkijos, kad jie neužkrėstų ir šią šalį limpančiomis ligomis.

LIETUVA NEDALYVAVO KLAIPĖDOS SUKILIME.

KAUNAS, sausio 16 d. (Elta). Klaipėdą užėmė sukilėliai. Gyventojai džiaugsmingai sutiko pasipuošę vėliavomis, visam

A. L. T. Sandaros

REFERENDUMU IŠRINKTA

CENTRO VALDYBA

1923 METAMS.

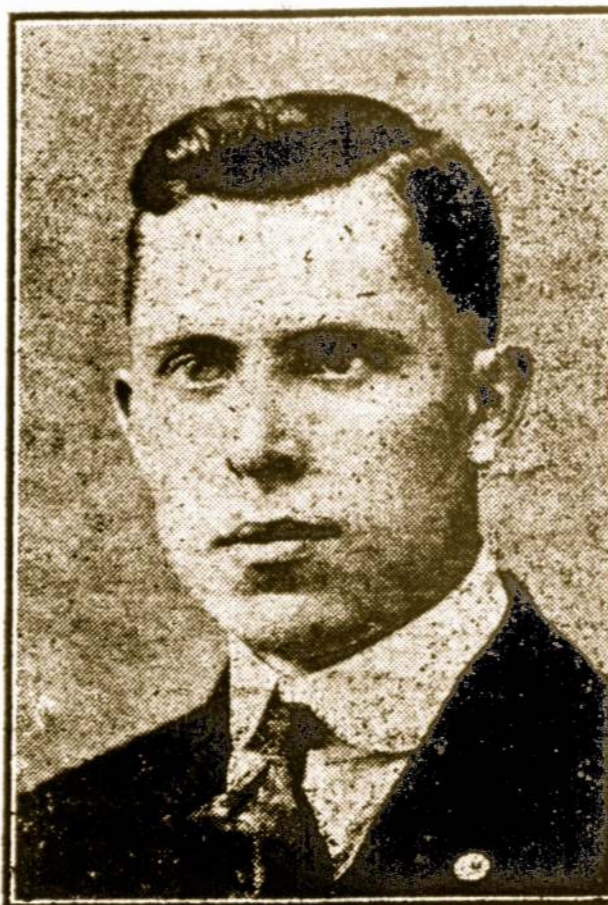
J. V. LIUTKAUSKAS, Pirm.

NADAS RASTENIS Vice-Pirm. K. J. PAULASKAS Sek.-Adm.

A. IVASKEVICIUS, Izdiminkas. ANELĖ AKELAITĖ, Izdo glob.

K. J. SIDABRAS, Izdo glob.

J. VIRBIČKAS, Izdo globėjas.

Geriausios Kloties Devintam Sandaros Seimui ir jo Delegatams Linki

"SANDAROS" REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA.

prieš tai užprotestavo. Lietuvos Atstovybė Vašingtone šiaandien pasiuntė State Departmentui notą, kurioje pranešė Amerikos valdžiai, kad Lietuva žinodama apie lenkų atkartotinas pastangas užimti Lietuvos teritorijas, mato lenkų karo laivo įėjimą Klaipėdon grąšinimą Lietuvos nepriklausomybei ir todėl protestuoja prieš tą lenkų žygį.

LENKŲ KARO LAIVAS PASITRAUKĖ IŠ KLAIPĖDOS.

VASINGTONAS, sausio 18 d. (L. I. B.). Lenkų karo laivas pasitraukė iš Klaipėdos.

WASHINGTON, D. C. (L. I. B.) Sausio mėn. 15 d. Lietuvos atstovybė yra gavusi nuo Eltos sekamo turinio kablegramą:

"Sukilėlių vadas sulikęs prie Klaipėdos miesto pasipriešinimą vakar pasiuntė alijantų komisariui parlamentarą su raštu tokio turinio. Visas kraštas be kraujo praliejimo perėjo Vyriausio Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komiteto valdžion. Administracija ir policija eina savo pareigas. Savanorių kariuomenė nekariauja su alijantais, bet sukilo prieš nepakenčiamą krašto direktoriją. Todėl prašo atitraukti Prancūzų kariuomenę ir sulaukyti ją nuo karo veiksmų. Visiems krašto gyventojams ir valdininkams užtikrinama pilna neliečiamybė. Priešingu atveju visa atsakomybė už kraujo praliejimą krinta ne ant sukilėlių. Klaipėdos miesto darbininkai nerimauja, reikalaujami, kad būtų pripažinta naujoji vyriausybė."

WASHINGTON, sausio 16 d. (L. I. B.). Šiandien Lietuvos atstovybė gavo nuo Eltos sekančio turinio radiogramą:

"Volfo pranešimu, penkioliktą, dvyliką valandą, sukilėliai užėmė Klaipėdos miesto centrą."

LIETUVOS ŽINIOS

NUBAUSTAS REDAKTORIUS.

Kauno m. ir apskr. komendantoto nutarimu 2494 Nr. lenkų laikraščio "Strzecha Rodzinna" redaktorius Snielevskis Antanas, už visuomenę erzinančių žinių skleidimą, nubaustas sumokėti 300 (tris šimtus) litų arba 1 mėnesiu arešto.

DIDELĖ SIMFONIJA.

E. TILŽĖ. Šiomis dienomis ži-

simkus pabaigė rašyti didelę simfonijos baladą, vardu "Nugrimzdusi Pilis," basui solo, moterų chorui ir orkestrai. Gruodžio 15 d. išvežė ją autorius į Leipcigą spausdinti. Busią apie 40 didelių spaudos puslapių. Tekstai parašyti dviem kalbom — lietuviškai ir vokiškai. Žodžius baladai parašė Jonas Žilius, o vokiečių kalbom vertė Vy-dunas.

Stasys Šimkus, valstybės operos kviečiamas, žada pavasaryj šiuo kuriniu pirmą kartą koncertuoti Kaune.

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS.

DUKSTAS. (Ežerėnų apskr.). Š. m. lapkričio mėn. 18 d. apie 9 valandą vakaro į Magunelių folvarką (kit-kart buvo dvarininko Zano dvaras) pas savininką to folv. Radzevičių kaž-kas ėmė belstis į duris. Išėjus Radzevičienei paklaust kas toks? — lenkiškai atsakė: "kareiviai, leiskite į vidų." Tuomet Radzevičienė paprašė nesibelsti: — jeigu turit kokį reikalą ateikit dieną — nakčia neleisiu." Po to svečiai griežtai pareikalavo įleisti ir jie išlaužė duris — įsibriovė vidun. Įėję į butą apie 15 ginkluotų vyrų pusiau kareiviškai — civiliai apsirėngę revolveriais ir šautuvais apsiginklavę liepė visiems namiškiams — "rence do gury" (rankas aukštyn) ir pradėjo savo darbą — jieškoti — kratyti. Paėmė visus drabužius baltinius ir batus. Išėję su grobiu laukan, užėjo tvartan, išsivedė 6 arklus ir raiti išjojo. Ukininkas liko kai sako "plikas kaip tilvikas" tik vėliau atrado paliktus ar tai užmirštus guminius kareiviškus batus dar apinaujus — ir viskas. Ponas Radzevičius yra lenkas patriotas, rytmeny, nenorėdamas žmonėms prisipažinti, kad tai lenkų darbas, sako: "to litvini partizani" (tai lietuviai — partizanai); jis dar užginčija — slepia savųjų juodus darbus.

Dažnai panašioms įvykiams pasikartojant, vietos gyventojai protestuoja prieš lenkus. ("Lietuva.")

IŠ VILNIAUS.

Prasidėjus Vilniuje veikti A. Činiseio cirkui, lenkų teatruose žymiai sumažėjo publikos. Mieste girdėt gandų, kad vietos valdžia, favorizuodama savo subsiduojamus teatrus, užginsianti nomasai mūsų kompozitorius St. cirkui kasdieninius vaidinimus.

TELEGRAMAS

MEMEL 24. '22. January 17, 1923.

Balfinco, Boston

Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas su tukstantiais ginkluotų sukilėlių užėmė valdyti per kraują. Broliai Amerikos lietuviai, neatsisakykite mums pagelbą. Aukš siųskite Lietuvos Bankon, Kaunan.

krašte ramybė. Atsakyme ant-ron Poincere noton Galvanaukas pakartojęs vyriausybės nedalyvavimą Klaipėdos judėjime pabrėžė, kad turi pilną pasitikėjimą Alijantų sprendimu, kurs atitiks Versalės traktato dvasiai. Vyriausybė apsiima tarpininkauti krašto nuraminimui jei

bus tam reikalo. (L.I.B.)

LENKŲ KARO LAIVAS IŠJO KLAIPĖDON. LIETUVOS PROTESTAS.

VASINGTONAS, sausio 17 d. (L.I.B.). Lenkų karo laivas sausio m. 16 d. įplaukė Klaipėdos uostan. Lietuvos vyriausybė

A. L. T. S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ISTOJO I

A. L. T. SANDARA.

Prie 7 kp., So. Boston, Mass.:

Juožas Seniukevičius,
(persikėlė iš 40 kp.)

Petras Bolys,

Jonas Klimas,

M. Petratis (iš 57 kp.)

Prie 29 kp., Detroit, Mich.:

C. Andriuskevičiūtė.

Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.:

Antanas Senulis.

Prie 43 kp., Pittsburgh, Pa.:

Jonas Adomaitis,

Mikas Patauskas.

Pranas Petravičius,

Karolis Pienis,

Simonas Ambrozaitis,

Petras Aglinskis,

Theodore B. Nawak,

Vincas Masiulis.

BUKIME PRISIRENGĖ.

Šią savaitę įvyksta mūsų organizacijos Seimas, į kurį suvažiavę kuopų atstovai išdirbs naują planą, sutaisys naują šių metų veikimui programą, kuri tuoj po Seimo pradės vykdyti gyvenimą naujoji šių metų Centro Valdyba, kuri Seimas uždavė. Centro Valdybai pradedant vykdyti Seimo nustatytą darbų programą būtinas reikalas, kad kuopos pilnai būtų susitvarkiusios savo reikalus, ir prisirengusios stoti į bendrą didelį darbą.

Visų kuopų yra pareiga tuoj su pradžia vasario mėnesio šaukti generalius susirinkimus ir perrinkus naujas kuopų valdybas būti tinkamai prisirengusiems darban. Jei kuopos tinkamai bus prisirengusios ir akyvai reaguos kiekvieną centro valdybos žingsnį, tai nėra jokio dvejojimo, kad visas Seimo pateiktas programą bus įvykintas.

Taipgi turime nepamiršti tai, kad vasario 16 d. sueina 5 metai kaip Lietuva apsisukė savistovai nepriklausoma valstybė. Per tuos 5 metus savistovaus gyvenimo šimtai mūsų jaunų brolių paguldė savas galvas ant Lietuvos aukuro gindami Tėvynę nuo įvairių užpuolikų, kad apsaugotų ją taip brangią iškovotą laisvę. Mums, amerikiečiams lietuviams, ta mūsų tėvynės laisvė taipogi daug yra brangi. Mes jei ne su kardu rankose, tai su Dėdės Samo doleriais taipgi daug prisidėjome prie tos laisvės iškovojimo ir jos apgynimo. Manau neklysiu, kad nerasi nė vieno Sandariečio, kuris Lietuvos laisvės reikalams nėra paaukojęs mažiausiai bent 10 ar 20 dolerių. Tokiu būdu, ta laisvė mums yra brangi, ta laisvė apsisukėlimo diena yra mums brangiausia šventė už visas kitas, nes ji yra iš po 500 metų vergijos Laisvės šventė!

Tad lai nelieka nė viena Sandaros kuopa, kuri nešvęstų tą dieną. Tą dieną kiekvienas Sandaros kuopos yra privalumas sušaukti didžiausius susirinkimus, į kuriuos yra privalumas ateiti kiekvienam lietuviui, kuris tik jaučiasi, kad jo gūlose teka lietuviškas kraujas, kad bendrai pasidžiaugti, kad ta šale, iš kurios esame išvyti su persekiotojų nagaika, iš kurios išvažiuodami su plyštančiomis iš gailėsčio širdimis turėjome atsiseivinti savo senas motičutes, tėvus, brolius bei sesutes, jau dabar yra laisva šalis!

Taipgi švęsdami tą taip brangią šventę, turime atsizvelgti į dabartinio momento svarbą. Besidžiaugdami savo įvytą laisve, turime nepamiršti ir tą dalį mūsų brolių klaipėdiečių, kurie iki šiol dar buvo po svetimu jungu, bet dabar galutinai stojo patys į pečių, kad galutinai sutrauktis vergijos retėžius ir prisirengusios stoti į bendrą didelį darbą.

glaudus prie Didžiosios Lietuvos bendrai gyventi laisvu gyvenimu. Tą dieną, kiek kuris išgalime, turime sudėti ir suteikti jiems kaip galime didžiausią materialę pagalbą, turime jiems parodyti, kad mes esame jų broliai ir visados ištisime jiems savo dosnią pagalbą randa kiekvienoje jų gyvenimo sunkioje valandoje. Žodžiu sakant, šiame momente kiekviena valanda, kiekviena minuta mums yra brangi, tad privalome budėti. Musų programe pirmoje vietoje yra pasakyta, Laisva Demokratiška Lietuva, mes tuo savo programu vadovaudamiesi iki šiol nenuilstančiai dirbome šventą Tėvynės darbą, tad nenuilstančiai viduryje kelio, jei ne šiandien, tai ryt, kiekvienas lietuvis supras ir įvertys musų darbus.

K. J. PAULASKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

SANDARUOKIME VISUOMENĖ.

Kaip gamta stebuklingai ramiai tveria, taip keistai žiauriai drasko, naikina viską. Kiekviena gyvybė vengia, kad prasilenktų žuvimo — tarp visų gi ir žmogus. Gamta daugiausia privertė žmogų mokintis tvarkyt savo ir šeimynos reikalus, ir taip amžiams bėgant pasiekė dabartinę tautų ir valstybių tvarką. Bet pažvelgę į valstybių sutvarkymą gauname įspūdį, kad gamtinės pareigos lieka tik antraeilės, pirmą gi vietą užima dvasinės, politinės, ir rodosi, kad tos pareigos auga vis svarbesnės su dienomis. Musų lietuvių politinės pareigos pasididėjo nuo to laiko, kad mums broliams paviko po daugelį metų atsikratyti nuo prispaudėjų. Musų broliai, apvaldami Tėvynę nuo įvairių priešų tokiu stebuklingu, netikėtu būdu, aiškiai parodė pasauliui, kad jie yra tikri didvyrių žemės vaikai ir, kad tik lietuviams ten yra vieta. Didelės aukos, daug gyvasių žuvo, bet niekas nėra perbrangu, jei tik Tėvynė atvaduota. Vienok jau ir atvadavus pasirodo, kad tikslas dar neatsiektas, nes naminiai priešai pasirodė taip lygiai žiaurus ir nepakenčiami, kaip kad ir svetimi engėjai. Ir musų karžygiai turi taip lygiai stovėti sarvyboj, kaip kad jie stovėjo Beromonto ir Želigovskio laikais. Mes išseivijoje norėdami kuo nors prisidėti Tėvynės labai sutvėrėm Sandarą ir daugelį prigelbėjom aukomis ir Laisvės Paskolos metu, rodos, kad jeigu ne Sandariečiai, tai musų pirmutinė valstybės atstovybė atvažiavusi būtų sunkiau galėjusi susikalbėti su savo broliams, negu kad susikalbėjo Kolumbas su indijonais atvažiavęs Amerikon pirmą sykį. Nors Sandara yra žinoma kaip tautinė partija, bet principai, tai kultūrinė draugija. Visuomenė kaip už tokią jau yra ją priėmusi ir paliudijo bent keliuose viešuose suvažiavimuose dar prieš atstovo gerb. Vileišio, taip pat pakartojo jau ir prieš gerb. Čarneckio, palaikydami Sandaros nusistatymą valstybės reikalus, šandie matom musų draugiją kaip visuomenės branduolį, ir augant taip sparčiai, kaip dabar narių skaitlius kad auga, mes greit matysim, kad Sandara virst visuomenės centru ir neatsizvelgiant į pačią draugiją, mes turėsime imti direktyvą ir atsakomybę už visus nuopelnus ir nuopuolius musų išseivijoje. Ar mes to norim, ar ne, šiandienis visuomenės nusistatymas iš mus to tikisi ir laukia.

Minia, kuomet prie gero uolo, gali nuveikti viską. Taipgi naudojantis momentu, o veikti visi žinom, kad reikia labiau negu bilė kada. Musų brolių padėtis Lietuvoje parodo, kad ten jiems musų pagalba labai reikalinga, dėlto, kad šiandien, kaip ir amžiais buvo, kuomet Lietuva auklėjo demokratiškumą ir teikė pasauliui dorius mokslo vyrus, artistus, atletus ir mechanikus, ji užtai gavo juoda klerikalizmą, kuris iki šiai dienai rimtai pildo lenkų ir viduramžių kryžiečių programą, skleidžia ten neapykantą ir nedorybę po priedanga tikybos, priešinasi visam, kas ne jų jų naudai ir išnaudoja šalies turčius, svetimų ir savo juoda internacionalo naudai su pagalba šmugelio ir kitais būdais, steigia savo rusies mokyklas temdiniui ir klostorius, kur auklėja nedorybę ir begėdiškai pavergė laiko daugybę jaunų merginų, daleidžia svetimsales tiek vyrtauti, kad nuvažiavus negali suprasti, ar ten yra Lietuva.

Kad paskubinus pašalinti iš musų Tėvynės svetimą ir šaliai žalingą dvasią ir kad tinkamai patarnauti musų visuomenei čion Amerikoje, mes turim perorganizuoti Sandarą ir pirm negu nurodysiu perorganizavimo punktus, apibūdysiu vieną musų kultūros šaką, apie kurią mes visai dar nesirūpinam, nors yra žymi reikėja: tai atletika ir sportas. Kad neduoti abejonės apie tikrą vertę viršūnėto, čion pabrėšiu porą nuotikių: Antanas Plenskis, 21 metų, Boston, Mass., tapo pakviestas arba prašyte priprašytas eiti mokintis, ir jis įstojo į Georgetown Universitetą; jam viskas apmokėta ir dar du šimtu dolerių pinigais per ketverius metus, vien užtai, kad Antanas yra nepaprastas atletas ir geras futbolo spyrikas. Tai čia matom, kad tas jaunas lietuvis gauna beveik diplomato algą ir jam tuos pinigų moka tie šurkštūs Amerikos ekonomai, katrie įvertina vien tik tikrą apčiuopiamą vertę. Vincas Tuinila, 20 metų, Seattle, Wash., buvo kviestas panašiai eiti mokslą, bet tėvas nesutiko pakvietimą priimti. Panašų atletų mes turim daugybę, bet jie visi yra likimo aukomis. Katrė pavartoja gabumus, tai tik tarp svetimtaučių ir ten jie duoda daug naudos ir garbės, o mums tik lieka pasidžiaugti, kad jie yra lietuviai. Kaip Sandariečiai remia ir palaiko dailės ir muzikos draugijas, taip gali paremti atletikos ir sporto, o spēkomis ir talentu sulyginant mes esam turtingesni šioj srityj. Su šiuomi mes pakiltume fiziniu žvilgsniu, papildytume musų svetingumo spragas, ir dar turėtume ir medžiaginę naudą.

Ir čion paduosiu, koku būdu pereitų thanksgiving Day" So. Bostono futbolo tymas žaidė su E. Boston Fenway Park, Boston, Mass. Žmonij jėgo apie 15,000, laimėjo So. Boston tymas, ir jiems teko 60/100 apmokėjus išlaidas. Gryno pelno liko \$2,200.00. So. Bostono tyme dalyvavo trys lietuviai, tarp jų Vincas Plenskis kapitonas. Nauda teko K. O. vietinei kuopai.

Kad paplėsti musų veikimą, mums reikėtų daugiau inteligentinių spēkų, bet nelaimė, kad veikime matom tik tuos darbo luomo veikėjus, o musų intelektualai, kurių mes turim jau gerą skaitlių, visai nesirodo. Berods yra keli, ir tie tai visada ir visur, o didelė dauguma tai rodos, kad yra pasišventę tiktai "tylėti ir save mylėti."

Sandariečiai turėtų surasti būdą, kad išjudinti visus prieš darbu, nes jau laikas. Mes jau turim daug priaugusio jaunimo, ir nors jie rodosi suamerikonėje, vienok gyvenieji yra daug geresni lietuviai, ir Amerikos "kultūra" prie jų taip labai nelimpa. Tik musų siauras susiorganizavimas joms neduoda nieko dabar, nei ateityje.

Bet neustokime vilties, pa-
jieškokim, koku būdu mes galė-

tume juos palaikyti lietuviams ir ant ilgiaus. Rodos būtų geriausia suorganizuoti tėvus, katrų vaikai eina augštesnį mokslą ir su tėvų pagalba stengtis organizuoti ir vaikus, o tokių mes rasim labai daug. Sandara gal tik viena galėtų užimti risti virš nurodytus klausimus, bet reikėtų per organizuoti ir čion žemiaus nurodysiu punktus:

1) Sutverti direktorių tarybą iš penkių, ir jie būtų visa organizacija ir apšvietos galva; tarybos pirmininkas turėtų būti sykiu generalis organizatorius su apmokama alga ir prigelbėtų sykiu redakcijai. Taryba atsako centro valdybai.

2) Įsteigti garbės narių skyrių 4 laipsnių; mokesčiai metams: 1 laipsniui — \$10.00, 2 l. — \$50.00, 3 l. — \$100.00 ir 4 l. \$1,000.00 ant viso amžiaus; į šitą skyrių reiktų gauti musų visus inteligentus ir pasiturinčius, katrie iliniais nariais buti nenori dėl tulų klūčių.

3) Organizuoti tėvus, katrų vaikai eina aukštesnį mokslą ir prie tam ir jų jų vaikus.

4) Steigti atletų ir sportų ralius.

5) Įvest mokesčių tautiškių centų Sandaraj ir kiekvienoj lietuviškoj draugijoj taip ir pavienių Amerikoje.

6) Įvesti stipendijų skyrių ir duoti stipendijas moksleiviams čia gimusiems Sandariečiams.

7) Kreipti ypatingos domės organizuotai moteris.

8) Įvesti paveldėjystės skyrių, kad nariai galėtų palikti atmintį skirdamiesi su Sandara.

J. P. Tuinila.

me, mažiau kalbėkime, daugiau dirbkime ir rimtai, broliai ir sesutės, Sandariečiai.

Stasys K. Grišius.

BRIDGEPORT, CONN.

Baigiant senus metus ir laukiant naujų, A. L. T. Sandaros 15 kuopa surengė koncertą gruodžio 31 d. Lietuvių Jaunuomenės Svetainėje. Kaip tik pasirodė apgarsinimai, kad tautininkai rengia koncertą, tai vietinis klebonas per pamokslą apskelbė, kad parapijos svetainėje tą vakarą būtų "katalikiškas" koncertas ir šokiai. Žinoma tas buvo daryta, kad pakenkti tautininkams. Visuomet, kada tik tautininkai parengia koncertą, balių ar teatrą, tai jisai bėga už akių ir stengiasi ardyti. Bet Bridgeporto tautininkai, kada tik stato kokį veikalą, visuomet pasistengia sudaryti stiprią įiegą, tad jų darbą publika atjaucia ir remia. Kad pastatyti kokį veikalą ant scenos, reikia tam tikrų gabių žmonių ir laiko, kad išmokti, o štai klerikalai apskelbia koncertą, būk parapijos choras išpildys, kad tas choras Kalėdų dieną, jau nemint kitų, negalėjo sugiedoti net paprastą Sveika Marija.

Jau nuo seniai Bridgeporto lietuviui suprato, kad kunigėlis su savo senomis davatkomis suvilioja žmones ir sutrukdė juos nuo gero kultūrinio vakaro, tad dabar jau netiki jam. Dabar kunigėlis suorganizavo jaunų mergaičių chorą ir su jomis mėgina publiką klaidinti. Žinoma, toks suorganizavimas būtų pagirtinas, jei kunigėlis būtų sugabus arba pasamdytų gerą vargonininką ir kad pralavintų tas mergaites. Bet kad musų kunigėlis tik kunigiškos kultūros, tai su kultūringu vargonininku nesutinka. Kada buvo čia J. Šaučiūnas, tuo tarpu buvo ir puikus parapijos choras.

A. L. T. Sandaros 15 kuopa kai praėjus metus buvo nutarusi rengti balių ir buvo paėmusi svetainę, parapija nutarė rengti Fėrus, ir žinojo, kad pirmas fėrus vakaras susidurs su Sandariečių balium. Sandariečiai sužinoję nutarė, jei tik bus galima, svetainę pamainyti ant kito vakaro. Taip ir pasisekė svetainę permainyti ant gruodžio 31 d. 1922 m. ir parengė vietoje balius koncertą. Apie tai kunigėlis sužinojo ir vietoje už gerą geru užmokėti, tai stengiasi, kiek galėdamas pakenkti. Bet koncertas nusisekė puikiai ir publika labai buvo užganėdinta. Koncerto programą išpildė šios ypatos: K. Kraučiuonas iš Brooklyno, N. Y. ir Elzbieta Bakunienė iš Cliffside, N. J. Šie dainoriai yra gerai žinomi plačiai visuomenei. Jiems akomponavo 11 metų mergaitė Aldona Kraučiuonitė iš Brooklyn, N. Y. ir suskambino ant piano kelis dalykėlius solo.

Programas buvo sekantis:

1. Marijona Stankevičiūtė, Ona Sinkevičiūtė ant smuikos, pijanu akomponavo Veronika Stankevičiūtė.

2. E. Bakunienė — kelias dainas soprano.

3. A. Kraučiuonitė pijaną solo.

4. O. Sinkevičiūtė pašoko kelis dailius šokius.

5. Salma Bakunienė 4½ metų mergaitė padainavo porą dainelių. Reikia stebėtis, kokį gražų turi balselį, gabumą ir drąsą.

6. K. Kraučiuonas savo malonių tenoro balsu padainavo keletą malonių dainelių.

7. M. Bakuno ir K. Bakuno 4½ metų pussererės atrodė kaip viena, padainavo porą dainelių.

8. Ona Bakunienė 12 metų savo prigimtu turtingu balsu padainavo keliatą dainų.

9. Albinas Barabauckas, Bridgeporto gimnazijos mokiniš, sugrąžino kelis dalykus ant smuikos. Reikia ražymėti, kad šis jaunutis lietuvis yra dalyva-

veš Amerikoniškuose pokiliuose ir pripažintas gabiu muziku.

10. Ona Sinkevičiūtė su smuika pirmu kartu pasirodė ant scenos, tur gabumą ir pašaukimą prie muzikos.

11. Dvi smuikos ir K. Kraučiuonas kartu dainuoja, pijanu lydi Aldona Kraučiuonitė.

Programas tęsėsi 2½ valandos ir pas publiką sukėlė entuziazmą ir gausų delnų plojimą. Vakarą vedėjas A. B. Stankevičius tarė artistams ir publikai širdingą ačiū. Publika išklauius pradėjo aploduodama reikalauti pagilinti programą, prailginti programą ir artistai per eilę suteikė kožnas po gabalą muzikos, kas užėmė dar ¼ valandos.

Vedėjas paklausė publikos, ar nenorėtų pasilikiti svetainėj, kol suskambys Naujas Metas? Publika pilnai sutiko. Svetainės kečės kraustyta ir tęsėsi tautiški žaislai, kol neužbaubė triubos, suvirpėjo varpai ir laikrodis savo senu balsu skaitė 12. Žmonės pradėjo viens kitą sveikinti. Publika suriko: Valio Sandariečiams! Žmonės iš svetainės išsiskirstė 2 val. nakčia.

Gintarų Rinkėjas.

ATSISAUKIMAS Į AMERIKOS LIETUVIŲ VISUOMENĖ.

Šeši šimtai su viršum metų praėjo, kaip Lietuvai buvo padaryta didžiausia neteisybė, kaip lietuvių tautos dalis buvo atplėsta nuo Tėvynės. Šeši šimtai su viršum metų Klaipėdos krašto lietuviams nešė vokiečių jungą. Per šešis šimtus metų Klaipėdos lietuviams laukė tos neteisybės atitaisymo.

Bet nesulaukė!

Lietuviai! Šiandien musų broliai klaipėdiečiai sukilo patys sau teisybės iškovoti.

Stojo mirtinon kovon, kad susilieti vėl su visa savo tauta, su laisva Lietuva, nuo kurios Kryžiuočių buvo atplėsti.

Jie neklausia, kiek jiems priešų reikės nugalėti, nes pasiryžę vistiek — laimėti ar žuti.

Ilgiau kęsti negalėjo.

Akyvaizdoje šio įvykio ar nepalaka musų visų širdys galingu pritarimu ir užuojauta tiems musų nelaimingiems broliams! Ar neužjaučiam jiems mes, tik ką patį išsiliosavę iš vergijos.

Amerikiečiai! Sukilusieji Šauliai Klaipėdos krašte, telegramomis siųstomis mano vardu šaukiasi koskubiausios medžiaginės pagelbos.

Negį pradėsime vėl kraštyti sau pakaušius ir galvoti, — reikėjo jiems sukilti, ar ne? Šelpti juos, ar ne? pagirs mus už tai svetimieji ar ne?

Gelbėkim brolius! Gelbėkim klaipėdiečius!

Jie metę viską į šalį, aukoja savo kraują, savo gyvastį bendram visos tautos labui.

Paukokime kiekvienas iš musų nors vienos savaitės, nors vienos dienos uždarbį.

Bus milžiniška pagalba!

Gerb. Lietuvių draugijos ir kitos organizacijos! Skirkit iš savo išdų didžiausias kiek galit sumas. Nuo to nežusit. Toks prakilnus jūsų nusprendimas bus geru akstinu jūsų pasekimingam darbavimui — tose draugijose ateityje. O savo auka jus išgelbės nuo vergijos sukiliusius brolius. Išgelbėsite visą Lietuvą!

Nes nēr Lietuvos be Klaipėdos!

Tad kas gyvas gelbėkim lietuvius šaulius Klaipėdos krašte!

Nei valandos neatidėliokime!

Aukas koskubiausiai siųskite Šaulių Rėmėjų Komiteto vardu adresu "Elta," 3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Visi pagelbon! Visi į darbą!

Už šventą taisybę! Už pavergtųjų brolių laisvę! Už Lietuvos nepriklausomybę!

A. Žmuidzinavičius.

Iš Savanorio Užrašų.

Rašo Bočių Atmintojas.

1. PASAUKIMAS.

Senieji žmonės sako: žmogus gimsta ir laimę drauge atsineša, arba, kokioj valandoj gimsi, tokiu ir busi. Jie tikėjo, kad kiekviena minuta turėjo savo lėmimą, kuo turi būti tas žmogus, joj gimęs. Jei tikrai taip būtų — tai spėčiau ir manau neapsirikčiau, kad esu gimęs kareivio minutoj.

Kiek jau toji matutė neverkė, kiek tos tetos nebarė, sodybos bobos pečiais traukė, išdykėliu, vėjaviškiu vadino, kiti tiesiog nesuprantamu sutvėrimu ir jau lėmė, kad vis vien savo mirtimi nemirsiu, bet niekas negelbėjo... Iš vienos kariuomenės grįžęs, gerai nepasilejęs, jau ir kitoj tarnaujantis. Matyt, tokioj valandoj, anot jų, busiu gimęs, o tą esu pastebėjęs, dar vaiku budamas.

Nespėjo matutė kelnaičių pasiuti, kaip aš iš lazduotės pasidarys šautuvą, rikiuodamas triboje išbaidžiau ramiai lesančias vištas, kurios nemokėdamos suprasti mano kariškos muštos, pasibaidžiusios iškulė langą ir nulaužė matutės mylimas lango gėles. Matutė mane nubaudė, tik ne kariškų statutų prisilaikydama.

Viduj draudžiant rikiuotė, teko gatvėn eiti, o ten atsirado daugiau karo mėgėjų. Nors tuokart Lietuva jokių karų nežuvo mačius, tik girdėjusi pasakojant, bet vaikuose, matyt, jie giliai įsmigę buvo, kadangi mylimiausiu žaislu buvo — karas. O apie juos prisiklausėme iš senelių pasakų, kaip jie tarnavę rusų kariuomenėj, kariavo su turkais, arba tiesiog pasakius apie karus, maištus ir tt. Klausydamas tų pasakų užmiršdavau viską, valgyt, miegot ir tt. Tas senelis, kuris mokėdavo tokių pasakų, buvo mylimiausias.

Vieną gražią dieną sumanėme pulti Port-Arturą. Bet kaip prie jo prieiti?

— Ogi per tavo mamytės daržą! — patarė vienas ir sutikta, kadangi tiesiausias kelias.

Matutė, išgirdus daržę riksmą "ura," išbėgo pažiūrėt ir pamatė, kaip vaivorykštiniai jūnai, pravitę, vietoj Port-Arturo išėjo mums Jėrikas, kadangi matutės balsas nė kiek nemažesnis už Jeriko trubų balsą, nuo kurių šios pilies mūrai sugriuvo ir žydai be vargo įėjo miestą ir paskiau užėmė visą pažadėtąją sau Kanaanos žemę.

Pravyti iš daržo susimetėmė į kaimyno pievą, bet ir čia tas pats. Pamatęs kaimynas botagu išvaikė visą kariuomenę. Teko atsitraukti gatvėn, kur niekas nebepersekiojo. Prasidėjo smarkus mušys, užsitęsęs iki vėlam vakarui. Abiejų priešų pusių kariuomenė kaskart didėjo ir jau vakar viso kaimo abiejų lyčių 5-10 metų amžiaus kariai mušyje dalyvavo, dezertyrių ir sužeistų, apleidžiančių mušį ne daug tebuvo, triukšmingas "ura!" užsitęsė iki tamsos, kol liko nuveikta viena pusė.

Nors nodingų dujų niekas tuokart nežinojo, bet mano pusėje atsirado, kadangi vasaros laike sodžiaus gatvėse išdžiuvusio purvo žemių kiek nori ir manieji atsinešė iš kažkur sudžiuvusių susisukusių triubon medžių žėvių ir jas prisisėmę sau žemių puldavo priešą. Priešas neįstengdamas priešintis, neturėdamas tokių įrankių, o su sauja prieš žievę neatsilaidydamas ėmė trauktis. Jo eilės, gavusios nemažai smugių, žemių akysna, burmon, užkalnėrin žymiai retėjo ir liko tik patvaresnieji, bet tie įpykė ėmė atkakliai priešintis, atsitraukę galan kaimo perėjo priešpuoliman — rankinėn

kovon ir smarkiu netikėtu puoimu sutriuškino mums tvirtiausią ginklą — žievės. Čia įvyko atkakliausias mušys, bet musoji pusė, kaip skaitlingiausia, laimėjo, priešas išblaškytas pabėgo.

Bet ir laimėjusieji nemažai nukentėjo. Akys, burna, užkalnėris, rubai, pilni buvo žemių, kaikiurims kruvinai kaktos pramuštos, antakiai nubraižyti ir tt. Grįžau laimėjęs mušį gavęs visų šių išvardytų žymių ir su plėštomis kelnaitėmis. Matutė tai pamatius paėmė rykštę, nežiurėdama į mano aukštą laipsnį, kad laimėjusios kariuomenės buvau generolas.

Antrą dieną pralaimėjus priešas apskelbė man karą. Susirinkome kovos laukan, bet priešas pasirodė daug galingesnis. Surinko daugiau kariuomenės ir tai didesnių už mano, geresnių ginklų pasirodė ir manajai buvo nebeveikiamas. Kaip gerai orientuojantis vadas, iškart numatydamas viską, padariau taiką, nors manieji karžygiai 5-7 metų amžiaus ragino pradėt. Tai kas, kad jie didesni, nuveiksime, aš į plaukus iškilsiu, aš už ausų, aš su nagais į antakius ir jie pabėgs nuo mus. Laimėsim, tik pradėk!

Panešūs žaislai, pasakos, įvairios istorinės apysakos, romanai, istorijos palengva auklėjo karo dvasią, prisirišimą prie kareivio gyvenimo ir tt.

2. SAVANORIU LIETUVOS KARIUOMENĖN.

1918 m. lapkričio mėn. pasigirdo iš Vilniaus balsas "Lietuvos kariuomenė organizuojasi." Kaip tik ir laukiau jos. Bet pasirodo kliutys. Matutė verkia, nenori išleisti, sako, daugiau su laukus iš vienos kariuomenės, o tu ir vėl nori palikt mane ir įeiskai galo. Barbutė irgi nenori išleisti, sako, nemylai mane, nori palikt, rast gražesnių, ir kitas įsimylėti. Tetos dėjuoja, kad užmušti gali. Ir daryk sau sveikas, ką išmanai: ar likti namie pas matutę "ant pečiaus" (savanoriai taip pašiepavo nestojančius), ar išrask gudrų budą ištrukti, o slaptom bėgti nesinori.

Bėgip su Barbutė — ją greit perkalbėsi. Prižadėsi likęs kareiviu pasistengt įsigyt kokį laipsnį, pasisiut plačias "galife," iligus batus, o pentinus užsidėt, platų diržą su dirželiu per petį, kardą pasikabint, revolverį prisijuosėt, o galiono ant kalnėrius užsidėt po kokias tris juosteles, o panelės kaip tik tokius dalykėlius myli, ypač pentinus ir kardą, tad Barbutė įsivaizdinus koks puikus jos draugės mylėsis, žais su tais, kurie iš namų bijo nosis iškišti, sulinkę, suniurę, apsileidę, kaip jos jai pavydės, ji nei kiek man nekludys, bet milijai pabučiavus paprašys neužmiršti, parvažiuoti ir kriukis atliktas. Bet visa bėda su ta matute. Jos pentiniais nei kardu neperkaltėsi, motiniškoji širdis, jai savasis vaikas puikus, koks jis nebutų. Ji laiminga, jei jis prie jos, ji gali matyti kasdien, o ten kariuomenėje numato jį, už tų pentinų, kardo savo sunaus vargus, šaltį, alkį ir mirtį, tad ji geruoju jokiū būdu neišleis. Tenka griebtis gudrumų.

— Girdi, matute? — vieną dieną sakau jai: — važiuosiu Vilniun.

— Jau kariuomenėn užsima nel — spėjo: — aš verksiu ir verksiu neperstodama.

— Ne, ne kariuomenėn! — teisinasi, kad tik neverktu: — bet ten vietą gausiu naujai tverian-

čioje Lietuvių valdžioje, kokiū ne but, raštininku, paštininku, o vakar skaičiau laikraštyj, kad muitininkai rubėžiams esą reikalingi, aš kaip tik iš tų, kuriuo manau tapti.

— Tik, vaikuti, nestok kariuomenėn — po kiek kart prašė gąsdindama savo ašaromis. Prizadėjęs nestot, pradėjau ruoštis į kelią. Išleidžiant dar pakartojo savo prašymą: tik nestok kariuomenėn! Bet nemąnydamas matutės prašymo pildyt, traukia Vilniaus link, kur pasielgiau prieš matutės norą, įstojau kariuomenėn savanoriu ir stojau kovosna su priešais, bet ten grėšė ne kelnaitės, kaip pamėnu anais vaikystės metais, bet gyvybei.

Rašau matutei ir Barbutei laiškūčius; Barbutei siunčiu savo atvaizdą, nusiimtu kariškoje uniformoje su pentinai, kardū ir kt. Bet kokį nusiūsti matutei? Ji, sužinojus mano žygi verks per naktis, kuomet niekas jos nemato, baigs savo senatvę, o jau paslėptą savo žygi nebegali, pasiteisinai keliais žodžiais, atsiprašai, bet kareiviu vis vien pasilikai ir savu noru grumies su mirtimi, rizikuodamas gyvybę, o tas matutės širdžiai nelengva.

Ir taip savanoriams teko prieš matučių ašaras eiti.

OPERA

XXVII.
LES DIAMANTS DE LA
COURONNE.

Karunos deimantai.

Šitai, trijų aktų komiška opera žodžius parašė Scribe ir St. George, o muziką parašė D. F. E. Auber (Ober). Pirmu kartu buvo statyta Paris'e 1841 m. Ši opera įgyjo didžiausią reputaciją Londone, kuomet ją pastatė anglų scenoje. Pirmu kartu buvo statyta Londone 1844 m. Gegužės 2 d. Princess Theatre ir po to perėjo kituosna teatruosna, kaip tai Drury Lane ir tt.

Operos fabulon dėta Portugalija. Laikas — 1777 m.

Aktas pirmas. Atsidaro scena ir matyt rumų griuvėsiai, kalnuose, arti šv. Huberto vienuolyno, kur Don Henrikas, giminaitis grovo de Campo Mayor, policijos ministerio, užkliutas audros ir įieškosi sau prieglaudą. Henrikui tikra nelaimė, audra jį sutrukdė; jis keliauna pasirašyt vestuvių kontraktą su savo giminaite Diana, dukterimi policijos ministerio ir taipgi artinasi vainikavimo diena. Jis pats save smagina dainomis ir jam bedai nuojant pasigirsta kuju smugiai atokoj tavernoj (šiuo laiku vadinama karčemėlė). Henrikis apsidairo ir pamato Rebollo, "pinigų dirbėjų" vadą su dviem draugais, kurie kartu krato Henriko našulį. Don Henrikis betgi slepiasi. Dabar dainuoja Rebollo. Tiesiniai, Rebollo, bežiurėdamas pinigų, pastebi Henriki, puola jį, manydamas, kad tai šnipas. Bet čia įsimašo Katarina, tos gausios vadovė, stabdo notikį ir išsipasakoją savąjį gyvenimą. Ištinėja apie Henriki, ir jo dideliausiam nusistebėjimui, grąžina jam jau jo paimtą turtą ir pavelina jam eit su išlyga, kad jis per metų metus tylės apie tą, ką jis matė. Jis sutinka tą pildyt. Dar jis, Henrikis, nespėjo atsitolint, kaip gauja pastebė, kad jau apsupti kareivių, kurių vadu yra Don Sebastianas, Henriko draugas. Gaujai pasiseka pasprukt ir pasislėpt vienuolyne, Katarina ir Rebollo išsisuka ir gi iš kareivių požeminių takais ir nusineša skrynute su paslėptais brangumynais.

Aktas antras. Tai Chateau (šato — bajoriški rumai) de Coimbra ir čia yra grovas, Don

Henrikas, Don Sebastianas ir Diana. Pirmoji scena pareiškia, kad Don Henrikas yra įsimylėjęs į nežinomąją, misteriską Katariną, o Diana įsimylėjusi į Don Sebastianą. Diana linksma mame

upe prašo Henriką sudainuot su ja duetą, — pasirenka nokturną, vadinamą "Brigandas" (razbaininkas) ir baigiasi šoku bolero (bolero — ispanų tautiškas šokis), kuris irgi dainuojamas. Tuo laiku Don Sebastianas praneša, kad kažkur apvirto vežimas ir žmonės norį pagelbos. Tęsimas tolyn duettas Katarinos su Rebollo ir virsta gražian kvintetan; ensemble pilnas humoro, kur pasikartoja ir brigando daina. Tiesiniai Katarina ir Rebollo priima užkvietimą but svečiuos ir kuomet Diana pradeda skaityt vagių žymes, tad jie pamažėliai atsitolina. Katarina betgi tyčia pasilieka, erzinant Don Henriką, kuris jai pasakė, kad but atsargi, nes tai policijos minist. namas. Pagaliaus Don Henrikas pasisako Katarinai, kad jis ją mylįs. Jinai jam meliės neprima, bet duoda jam atminčią žiedą. Diana Don Henrikui pastebi, kad jis jai mažai atydos kreipia ir kad jis per daug susidomėjęs dailia nepažįsčama. Tuo laiku įeina grovas, labai susijudinęs, kadangi iš karunos brangakmeniai esą pavogti. Pasirodo, kad Don Henriko žiedas yra vienas iš tų pavogtų brangybių, ir susiduria tokiai padėčiai, Katarina atsiduria pavojingoj padėtyj, bet jai gelbsti Diana, pažadėdama Henrikui ją išsiust grovo karietoje, jeigu pastarasis atsisakys pasirašyt apšvedimo kontraktą. Henrikis sutinka ir Katariną išsiučia kaip "paslę." Pabaigoje Henrikas dainuoja gražią balladą.

(Ballada, tai epiškoji poezija; prasmė plati: gali but pasaka, sakmė, novella, romanis ir eilių pluoštas, turįs meiliškai sakmišką išreišką).

Aktas trečias. Prieškambarys karališkųjų rumų Lisbonoje. Čia Diana laukia pasimatymo su karaliene. Tuojaus pasireiškia grovas, Don Henrikas ir Don Sebastianas. Einant jų veikmei pareiškiama Rebollo po vardu grovas Fuentes ir seka prastos konstrukcijos, bet dailiai humoristinis kvintetas. Tarnas praneša, kad karalienė privačiai nori pasikalbėt su grovu. Pasirodo, kad grovui buvo pavesta brangakmenis užstatyt už šalies skolas ir jų vieton padirbt netikrus, artificialius, kad šalies valdžia to nepastebėtu, o kuomet tikruosius brangakmenis išvaduos, tai juos ir grąžins pirmon vieton, valstijos įzdinėn. Grovas tą viską gerai atliko ir dabar jį pakelia į slaptos policijos ministerį. Ateina grovas de Campo Mayor ir pareiškia Tarybos nutarimą, kad karalienė turi apšvest su Ispanijos kunigaikščiu. Karalienė prie grovo de Campo Mayor pradeda kabinties, nes brangakmenis esą pavogti ir sako, kad grovo visas turtas bus konfiskuotas ir paliepia jo dukterį ir giminaiti areštuoti už prilaikymą vagių. Įeina Diana ir karalienė nužiuri labai panašią į Katariną. Įeina Don Henrikis ir tam jau Karalienė tikrai pasirodo Katarina esant. Henrikis sako Dianai, kad jis ją norįs iš čia pagriebit ir atsitolint taip toli, kad nei niekas nežinotų. Karalienė liepia Henriką areštuot, buk kaip neististikimą šaliai. Don Henrikas nieko daugiau bet gi neprašo nuo karalienės, kaip tik to, kad atleistų Katarinai. Jau čia karalienė pasisako, kas ji buvo ir pareiškia Tarybai ir žmonėms, kad jinau pasirenka sau vyrū ir karaliūm Don Henriką, kurio buvo tokia didelė meilė, jog ir "nusi-dėjusią" mylėjo ir gelbėjo. Pasibaigia viskas maloniomis melodijomis. M. Petrasukas.

Piliečių Registracijos Klausimas

(V. K. Račkauskas.)

(Pasikalbėjimas su Lietuvos Ministeriu Pirmininku gerb. E. Galvanausku.)

Lietuvos piliečių registracijos įstatymas, paskelbtas Amerikoje, kaip matoma iš Amerikos lietuvių spaudos, sukėlė didelio nepasitenkinimo. Sistematingi amerikiečių lietuvių protestai prieš tą įstatymą parodė, kad reikalinga yra to įstatymo revizija, norint pritaikinti jį Amerikos lietuviams.

Man vykstant Lietuvon, svarbu buvo patirti vietoje, atatinkamose įstaigose, kaip tasai piliečių registracijos įstatymas yra interpretuojamas Lietuvoje. Tuo tikslu mačiausi su Lietuvos premjeru g. E. Galvanausku. Iš pasikalbėjimų su juo sužinojau sekančių dalykų.

"Piliečių registracijos įstatymas yra paremtas gyvenimo reikalavimais. Šis įstatymas paskelbtas buvo po to, kaip patys lietuviai išėivijoje (ypatingai Rusijoje) registraciją jau buvo įvedę ir Lietuvos atstovybėse ir įgaliotinių biuruose registruosi. Tokia jų registracija buvo būtina reikalinga, nes nėra kitokio būdo pareikšti savą priklausomybę vienam ar kitam kraštui; toliau, ypatingai mūsų žmonės, patekę karo metu į Rusiją, nebutų galėję grįžti Lietuvon, jei

PRIEŠAS IR DRAUGAS

(J. V. Turgenev'o.)

Kaliny, kuris buvo visam amžiui nuteistas išbėgo iš kalėjimo ir galvatrukčiais leidosi bėgti, kad išnešus sveiką savo kailį. Paskui kalinį, beveik pridurmai vijosi kalėjimo sargyba. Jis bėgo iš visų įjėgų, kad tik pabėgus. Vejantieji pradėjo ilsti, nebektiti jį.

Štai, kaliny pribėgo prie stačiais krantais upės, nors siauros, bet gilios ir sriaunios. Kaliny nei maž nemokėjo plaukti. Nuo vieno kranto upės į kitą krantą stovėjo permestas siauras ir supuvęs lieptas. Kaliny kėlė jau koją ant liepto... Bet nutiko taip, kad pas upę stovėjo jo geriausias draugas ir pikčiausias priešas. Priešas suvis tylėjo ir tik sunėrė kryžmais rankas; bet geriausias draugas suriko visa gerkle:

— Susimildamas! ką darai? Susiprask! Argi tu nematai, kad lieptas visai jau sutrūkėjęs? Einant jis luš ir tu būtina žusi.

— Juk kitokio būdo persikelti nėra... O štai, girdi, kad atsiveja? — skaudžiai sudejavo nelaimingas kaliny ir stėjo ant liepto.

— Neleisiu!.. Neleisiu tau žuti, — ėmė rėkti tikrasis draugas ir ištraukė iš po kalinio kojų lieptą.

Tas akimirksnyje puolė į vandens vėperpus ir paskendo. Priešas pagandėntas nusijuokė iš nuėjo savais keliais, o draugas atsisėdo ant krantelio ir graudžiai pradėjo verkti savo vargulių — vargdienelio draugo! Geriausias draugas vienok nekaltino savęs, net nei pamastė, kad jis yra kaltininkas draugo mirties.

— Nepaklausė mane! — šnabždėjo jis sau vienas liudnai.

— O pagaliaus! — tarė jis sau liudnai: — Juk jis visą amžių butų kankinęs baisiame kalėjime! Dabargi jis tikrai nejaucia skausmo. Dabar jam lengviau... Matyt, taip jau jam buvo lemta likimo sutikti netikėtą mirtį! Vienok vis tik gaila draugo.

Ir geraširdis draugas vėl gailėstingai ėmė verkti apšipildamas ašaromis iš širdies skausmo dėl nelaimingojo savo draugo kalinio.

Liūsai vertė N-as.

nebutų susiregistravę, nes jie faktinai butų priversti likti Rusijos piliečiais ir butų buvę užlaikyti su visu savo turtu Rusijoje. To-gi lietuviai nenorėjo.

"Iš kitos pusės išėiviai iš Lietuvos turėjo susiregistruoti mūsų atstovybėse dėl to, kad reikalingas gynybas užsienio, nepavedus tokios registracijos, butų negalimas.

"Todėl Lietuvos piliečiai jau nuo seniai registruosis Rusijoje, Vokietijoje, Anglijoje.

"Piliečių registracijos įstatymą ruošiant, atsižvelgta lygiai ir į kitą faktą, būtent: kaikiuriose šalyse atsiradavo tų šalių vyriausybų deportuojamų Lietuvos žmonių, kurie tikrai sakėsi priklausą Lietuvai, bet kurie faktinai nieko bendro su Lietuva nėra turėję ir jos gal nebuvo nei matę. Šitokiam negeistinam apsirėškimui reikėjo ir 'gi užbėgti už akių, nes, nepadarius to, Lietuva galėtų susilaukti tokių "piliečių," kurių kitos šalys nenori ir kuriuos už nusikaltimus deportuoja."

"Kaip gi yra su mokestimi už registraciją?" paklausiau. "Amerikoje paskelbta, kad reikia mokėti \$10 už iširegistravimą ir po to kas metai už vizą \$5. Ar tuo reikalau buvo koks vyriausybės parėdymas, ar ne?"

Į tai gerb. Galvanauskas atsakė:

"Specialių nurodymų, kiek reikia imti už registraciją, vyriausybė neskelbė. Praktikoje buvo, kad atstovybės, ėmė už Lietuvos pasus tiek, kiek ima tos šalys, kuriose atstovybės yra. Pavyzdžiui, Amerika ima nuo savo piliečių už užsienį pasą \$10, tai ir Lietuvos atstovybė Amerikoje tokią pat sumą buvo paskyrusi Lietuvos piliečium. Įvedus savo pinigus (litus) už pasus metams nustatytas visur vienodas mokesnis — 40 lt. arba 4 dol. Toks pat mokesnis imamas už paso galiojimo pratęsimą metams. Taigi mokesnis už pasą Lietuvos piliečiams Amerikoje dabar bus pustrėčio kart mažesnis, negu Amerikos piliečiams.

"Visgi paskyrimas mokesnio už registraciją," pastebėjau, "sukėlė amerikiečiuose triukšmo ir labai pakenkė Lietuvos reikalams tarp Amerikos lietuvių, kurie visuomet dideliu atsidavimu Lietuvą rėmė. Amerikoje gyvendami, mes neturime jokių pasportų ir, galimas daiktas, dėl tos priežasties registracijos įstatymą pasitikome su nepasitenkinimu. Skelbiant tą įstatymą, atstovybė Amerikoje sustatė ir terminą, — įsakė išregistruoti, t. y. išsiimti pasus ne vėliau kaip 22 d. gruodžio. Paskui, — paskelbta, kad neišsiėmusieji lig to laiko pasų, nebeįsiskaitys Lietuvos piliečiais; grįžę Lietuvon, norėdami likti Lietuvos piliečiais, turės laukti 10 metų. Amerikos lietuviai, tiek daug pasidarbavę Lietuvos atgimimo metu, tiesiog nesupranta, ar tikrai galima taikinti į juos tokią žiaurią bausmę, — juo labiau, kad daugelis lietuvių, gal buti, nebus įsiregistravę iki tam laiku vien dėlto, kad nebus savo laiku supažindinti su įstatymu. Koki yra Tamstos nuomonė tame klausime?"

"Man visiškai suprantamas yra Amerikos lietuvių neigiamas nusistatymas prieš tą įstatymą," atsakė gerb. Galvanauskas. "Žinoma, kad, išėjus šiam įstatymui labai butų buvę gerai, kad Amerikos lietuviškoji spauda butų nušvietus Amerikos lietuvių visuomenei tikrą įstatymų prasmę ir jo tikslą ir tuom butų pašalinus kilusį lietuvių nepasitenkinimą ir susirupinimą."

(Seka ant 7 pusl.)

LAIŠKAS IŠ PARYŽIAUS

Pastangų daug daryti nereikia, kad surasti francūzų nerangumą arba perdidelį apskurumą. Čia buvo viso: mūstyti ir paprasto miego per tuos visus 1922 metus, air viskas ant tos pačios vietos pasiliko. Jeigu tik tai būtų permaina, tai dar prie pabaigos metų vienas Paryžiuje gatvinis dienraštis gimė su užvardžiu "Paris," tartum, kad to tavoro dar nepritenka.

Partijų kova visuomet čia verda: jeigu kuri nusibaigia, tai tos vietoje keletas naujų išdygsta. Nors 1919 metais rinkimuose į francūzų seimą kairiųjų sąryšis žymiai susmuko, bet dabar vėl imasi atsigausti. Jeigu kokis priekabis, tai tą išnaudoja su žymiausiomis pasekmėmis. Dar karės metais ant Juodųjų jurų buvo francūzų maištas, ir už tai daug jureivių tapo smarkiai karės teisimo nubausta, kurių kiti dar ir dabar kalėjimuose, kitus pirmiau paliuosavo, kitiems parlamente buvo prašyta pasigalėjimo. Užtai dabar vienas iš jų visų oficeris mekanikas, A. Marty nuteistas ant 20 metų katorgos tapo net kairiųjų žemės dievaitis. Už tą aficerį A. Marty net kas dieną dienraščiuose netruksta rietenų. Ir kur tik pasitaiko rinkimai į miesto Tarybą (sovietai), komunistai išstato kandidatą A. Marty, ir visuomet išrenka, už kurį balsuoja komunistai, socialistai, sindikalistai (anarchistai), radikalai, republikonai. O dešiniųjų sąryšis įvairaus plauko demokratiai, net neturi laiko nei prasizioti. Dėlto jau A. Marty kokį šimtą kartų buvo išrinktas į įvairius miestų sovietus, bet valdžia su mielaširdyste nesiskubina, ir iš kalėjimo pakolaik nepaliosuoja.

Pašistai arba Fascistai (Fascisme) taipjau Galijoje suka gūsta, tik tiems nabagams čia ne kaip šilta, nes čia jie turi būti francūzai, o pro Italijos "patria" nusisipiaut. Bet, abelnai, dabar Francūzijai nuo italų didesnis pavojus, nei kaip buvo nuo vokiečių, nes tie bosiaikų tauta mekuomet nepalijauja svajojus apie žemine Afriką ir visas francūzų kolonijas. Taipjau ir čia Galijoje ty gaivalų su savais lakštinais (makaronais) yra devynis kartus daugiau, kaip visų kitų tautų. Viename tik Paryžiuje yra apie 50 tukstančių italų iš Italijos, ir francūzų italų dar daugiau.

Buvęs Vokietijos karalių Vilij II niekuomet Francijos demokratiai nepamiršta garbinti. Kuomet Vilius II talpino savus atsiminimus, tai kas dienraštis ir laikraštis perspausdino arba bent blačiai kritikavo, o dabar net Vilijui II atsakymą talpina gatvinis dienraštis "Matin" buvusio ministerio R. Viviani.

Su komunistais taipjau daug bėdos; tie visuomet svajoja įkurti sovietą ant Senos kranto, o šiaip tai pasikakina garbinę pa-Volgos sovietus: daug raštų leidžia apie tai ir komisarų straipsnius visuomet perspausdina. Taip, paminėti sukaktvių penkerių metų sovietu valdžios tik peržvelgti viena "Humanite" randame raštų — L. Trockio, N. Lenino, K. Radek, V. Serge (Kibalčis, — apie kurį yra daugiau žinių mano rašte "Vienybėje Lietuvninkų" 1913 metų, 24 numerį); ir francūzų rašytojų straipsniai — Paul Lous, M. Cachin (reikia skaityti Kašen).

Taip žmonelės žada, kausi vis dėl garbės, dėl duonos, dėl naujovių, nors kita kartą senovė yra daug geresnė. I tai mažiausias boja...

A. Bartaševičius

XII. 1922.

KAREIVIO LAISKAS.

Išraukos iš kareivio Radziukyno laiško, rašyto iš Lazdijų, jo draugui Juozui Ambrazui, Detroit, Mich.:

LAZDIJAI, gruodžio 4 d. 1922. Sveikas drauge, Juozai! Na tai žinai sumaniau parašyt keletą žodelių pas savo mylinti draugą Juozą Ambrazą, na tai ir rašau, aš tavo draugas Remigijus sveikinu tave drauguti ir su tavo žmona linkiu labų dienų tau ir tavo žmonai ir geriausios kloties jusų gyvenime. Na tai dabar klausiu pas tave kas gero yra jusų šalyj ar gerai darbai eina, kiek gali uždirbt darbininkas į dieną, ar pigu krautuvėse, ar galima gerai pragyvent tai visa tai man aprašyk ir laiku pranešk tai gal ir aš atvyksiu pas tave, nes vis man sapnuojasi toji šalis, kur man buvo gerai gyvent ir už kurią kariavau (Amerika), tai ir vėl aš trokštu ten buti, bet jau vargu tai bus galima padaryt, res dabar kadangi Lietuva tai nenori išleist jaunus vyrus, kurie dar tinkami karui, tai aš melsčiau tamstos kad kaip nors ar negalėtumėt man išreikalaut amerikoniškų pilietybės popierų, tai bučiau labai dėkingas tau ir aš tai kvailai padariau, kad kai važiauvau į Lietuvą bučiau kartu išreikalavęs, bet dabar tai gal bus negalima. Tai prašau tamstos dažinot apie tai ar bus galima gaut ar ne, tai man pranešit apie tai skubiai. Tai ir tamsta labai gudriai padarei, kad grįžai Amerikon, nes čia dar nėra tvarkos mūsų tėvynėj, ką nori tai daro paliokai, mat ir praeitą dieną t. y. 2 ir 3 dd. gruodžio buvo ponų šauliai užpuolę mūsų kaimą Kučiunų už neutralės zonos, ir atvykę su ginkluota šaika ir emė rekviziciją nuo ukininkų tai kaip sužinojo mūsų šauliai prasidėjo kova, bet jųjų buvo daug daugiau ir turėjo gerai amunicijos, tai musiškius apmušė. Mat jie buvo su kulkasvaizdžiais, granatomis, ir kas priešinis, nedavė rekvizicijos, tai tam teko švino paragaut. Aštuoni tapo mirtinai užmušti, o tris tik sužeidė. Tai mat, ką gi veikia mūsų valdžia, nes sugebėjo išvyt bolševikus ir vokiečius, kodėl tad neišveja lenkų iš neutralės zonos net į mūsų pusę ateina ir rekvizicija ima, ir ką nori tą daro su mūsų piliečiais. Tai nors jus, Amerikiečiai, užprotstuokite prieš lenkus, nes jie sakos, kad jie nieko nežino jųjų valdžia, bet kurgi jie ima kulkosvaizdžių ir granatų, šautuvų ir šovinių, tai čia aiškiai pasirodo, kad tai nuo valdžios ta banditų grupė. Na tai taip ir labai tankiai atsikartoja visam parubežiu Seinų apskrício.

Tai mat man labai įsipyko ta netvarka. Krikščionių valdžia nors ir buvo balsavimas, bet daugiaus atsirado krikščionių, tai ir paėmė vėl viršų, nors ir visi kareiviai ėjo prieš, bet vis nieko nenuveikta. Tai ir pas mane dar nėra jokios tvarkos. Labai norėčiau pagyvent Amerikoj dar tiek metų kai prieš tai, mat, aš esu prisiekęs Amerikai buti jos piliečiu, bet man neišdava iškart.

Tai mat man labai įsipyko ta netvarka. Krikščionių valdžia nors ir buvo balsavimas, bet daugiaus atsirado krikščionių, tai ir paėmė vėl viršų, nors ir visi kareiviai ėjo prieš, bet vis nieko nenuveikta. Tai ir pas mane dar nėra jokios tvarkos. Labai norėčiau pagyvent Amerikoj dar tiek metų kai prieš tai, mat, aš esu prisiekęs Amerikai buti jos piliečiu, bet man neišdava iškart.

Naujos Knygos!

Šiomis dienomis iš Kauno gavome šias naujas knygas: "MAGARYČIOS" Feljetonų knyga—parašė Aklasmatė. Didelio formato knyga 144 pusl., telpa daug puikių feljetonų. Kaina tik 35 centai.

LIAUDININKŲ KOVA SU KLERIKALAIS STEIGIAMAJE SEIME DĖL LAISVĖS IR ŽEMĖS. Didelio formato knygutė su paveikslais. Puslapių 32, kaina 15c.

"LIETUVOS UKININKŲ" KALENDORIUS. Telpa daug visokių informacijų ir svarbių raštų apie Lietuvą. Puslapių 120, kaina 25c.

Tad, kurię norite gauti šias knygas, tai pasiskubinkite, nes jų...

327 E Street,

So. Boston, Mass.

Reikia Daugiau Visuomeninės Drausmės.

Bešėlstant didžiajam pasauliniui karui ir Lietuvai likus pasaulio galingųjų valstybių: rusų, vokiečių armijų kruvinąją arena, mūsų tautos kunui teko daug, daug įvairių biurių ligų pakelti. Be ukio ir visuomenės gyvenimo suirimo, kenčia jis da vieną sunkią ligą — visuomenės doros nupuolimą. Ant mūsų tautos kuno išdygo daugybė įvairių įvairiausių piktšasių, priviso visokių siurbelių.

Turime "lengvo uždarbio" šalininkų: vagišių, plėšikų, kurie tik ir užsiima nakties laiku.

Taip pat turime nemaža ir šiaip įvairių nedorėlių — išgamų, parsidavėlių, skundikų, kurie vieni iš pikto skaudina savo artimą, kaimyną ir net brolių, kitiems tas jau baigia virsti profesija (užsiėmimu). Turime ir tokių žmonių, kurie šiandieną giriasi, didžiuojasi savo laikine galybe, įtaka. Gąsdina ir visai spaudžia savo pažįstamus ir kaimynus imdami iš jų kyšius ir tt.

Iškurgi tos visos nedorybės galėjo atsirasti ant mūsų tautos kuno? Iš kur tas brudas, kas jį penėjo, ir kas išaugino?

Tas viskas, beabejo, yr vaisiai karo, kuris šėlo kelius metus atimdamas tukstančiams gyvybes į dieną ir gimdydamas mūsų tautos kunui tokias nedorybes. Yra aiškiausiai patirta, kad kur karas praeina, ten visuomenė nupuola doroje, žmonės sužvėrėja nuo to šiltojo kraujo, po kurį tenka braidyti. Iš dalies ir mes patys esame kalti. Neveltui yra sakoma, kad žmonės turi tokią tvarką, kokios patys yra verti. Jei tų nedorėlių, išgamų skaičius nemažėja, tai ar ne mes patys juos auginame? Tie visi žemos doros žmonės mūsų pačių tarpe sukasi bujoja nei vieno nevaržomi. Jų kaimynai, pažįstami ir kiti palaiko su jais gerus santykius, sykiais net vaišinais. Visų yra gerai priimami, nematydami paniekos, jie neįjunta savo niekšybės ir nebesidrovui su ja rodytis, nes žmonės jos nemato ar bent nudauda nematą. Tai vienas šaltinis. Antras šaltinis, tai bus, kad Lietuva yra monopolijs (svaiginančių gėralų) šalis. Kas taipogi yra gera dirva bujotoms biauzybėms. Juk degtinė geriausia žmogų paverčia kiaule, niekšu, valkatu ir tt. Degtinė, tai kaip nuodas atskiro gyvuno organizmo, taip nuodas ir visos tautos ir visos žmonių organizmo. Žmogus yra tautos narys, o tauta visos visuomenės narys. Toms visoms piktybėms šaltinis, kaip elgiasi susipratusios tautos. Rodos kitaip elgdavos ir mūsų prosenuoliai. Jie toki chlamą griežtai atmesdavo iš savo taryp, paniekindavo ir duodavo vardus judošiai, išgamos ir tt. Tokių elementų visi šalindavos. Ir beabejo toks visuomenės pasmerkimas skaudesnis yra už bykokią bausmę ir prieš ją dreba dideliausi nedorėliai. Juos paskui kankina sąžinė, neduoda jiems ramybės, kuri tampa amžinu budeliu. Tokiu būdu ir mūsų tauta norėdama išlikti gyva ir

sveika privalo būtina savyje turėti daugiau aštresnės drausmės. Musų žmonėms reikia išdirbti tikresnis, atviresnis visuomenės doros supratimas. Nuo to priklausys ir mūsų tautos šviesesnė ateitis. Skleisti šalyj visuomeninei dorai tai yra pareigų mus moksleivijos atostogu metu ir sodžiaus mokytojų. Tą gali mokinti ir socialistas jaunuolis ir kitos pakraipos žmogus, jei tik jo mokslas ir geri norai eis naudai mus tautos. Žinoma, tik jau čia reikalinga pavydale moksleivių paskaitų, referatų, o ne bažnyčios ar sinagogos pasakų, kas su dora nieko bendro negal but. Tat, jaunuoliai į darbą. N-as.

LUCKY STRIKE CIGARETTE GERIAUSI Cigaretai

APŠVIETA yra didžiausis žmogaus turtas

Tad Švieskis Skaitydams Sias Knygas!

"SANRADOS" knygyne dabar gaunamos šios knygos: A. L. T. SANDAROS Principai ir Programos. Parašė Albinas Rimka. Pust. 32. ... 10c. AMERIKIEČIAI LIETUVOJE. Labai naudinga knygutė. Parašė V. Vencienė, pust. 68. ... 25c. ANDERSONO PASAKOS. Čia telpa 11 gražių pasakaičių su paveikslais papuoštų. Lietuvių kalbon išguldė P. Nerys. Pust. 82. ... 25c. AUKSO VĖRŠIS. Vieno veiksmo komedija. Vertė Seenos Mylėtojas. Pust. 86. ... 15c. A. STRAZDO RAŠTAI. Su autorius biografija ir paveikslu. Kaina ... 25c. BAUDŽIAVA LIETUVOJE. Pust. 76. ... 10c. BARBORA UBRKA arba Kloitorius ir Jezuitai. Pagal oficialius rekordus parašė W. L. Clark, sulietuono A. J. Karalius, M. D. Čia atidengiamas visas šaltinis kloitoriaus nedorybių, labai akvyvas skaitymas. Pust. 118. ... 50c. CHEMIJA. Su daugybe paveikslų, 116 pusl. ... 25c. DEŠIMTS METŲ Tautinės Kultūros Lietuvoje. Nuo 1905 iki 1916 m. (Be apdarų 25c. Su apdarais ... 50c. DVASIOS GYVENIMO MEKANIKA. Su paveikslais, 148 pusl. (Be apdarų 35c.) Gražiuose apdaruose ... 60c. DANGAUS AUKŠTUMAS ir žmogaus senumas. Anykščių šilėlis ir daugelis visokių naudingų žinių, su daugel visokių paveikslų. Pust. 150. ... 20c. EILĖS-DAINOS. Parašė Juozas Rainis. Gražios eilės dėl deklamavimo. Pust. 32. ... 20c. FRANCIJOS REVOLIUCIJA. Parašė M. Avietėnaitė. GYVENIMO VERPETE. Drama penkių veiksmų. Parašė Bl. Kadagutis. Pust. 77. ... 45c. GEOLOGIJA. 144 pusl. ... 25c. JONO JONYLOS VEIKALAI. Trys tomai. Gražiuose audeklo apdaruose ... \$1.50. KAIP ŽMOGUS GYVENO ant žemės. 47 pusl. ... 10c. KAIMIEČIŲ KOVA SU PONAIS, 60 pusl. ... 10c. KĄ DARYTI, KAD SVEIKI BUTUME ir ilgai gyventume. Pust. 32. ... 10c. KAIP JAPONAI GYVENA DABAR. Parašė Dėdė. Puslapių 48. ... 10c. KEISTUTIS. Tragedija V aktuose, 101 pusl. ... 30c. KULTūros ISTORIJA. Trys tomai su daugybe paveikslų. (Be apdarų \$2.00.) Su apdarais ... \$3.50. KANDILAS. Parašė Voltaire, lietuvių kalbon vertė Karolis Vairas, "Dirvos" išleistas, puiki apysaka \$1.00. LENKŲ ŠAMOKSLAS LIETUVOJE. Su Lietuvos žemlapiu ir paveikslais. Istorijos dokumentas. ... 60c. LIETUVOS ISTORIJA. M. Salčiūis, 100 pusl. ... 50c. Gražiuose apdaruose ta pati ... 75c. LIETUVOS ALBUMAS. Didelė paveikslų knyga, kurioje telpa daugybė paveikslų visų įžymiausių Lietuvos veikėjų. Pust. 436. ... \$5.00. LITHUANIA in Retrospect and Prospect, angliškai parašė Dr. J. Šliupas. Pust. 97. ... 25c. LIETUVOS KARIUOMENĖ. Parašė karininkas Ladiolovas Natkevičius, artilerijos vyresnysis leitenantas. Telpa pilnas aprašymas tvėrimosi Lietuvos kariuomenės, Lietuvos kariuomenės forma, virš 60 gražių, įvairių fotografijų porą žemlapių ir keletas kariškų dainų su gaidomis. Šita pirma tos rušies knyga lietuvių kalboje, turi rastis kožo jaunuolio skaitoma ir gerbiama. Kaina popieros viršais ... \$2.00. LYTTIES MOKSLAS. Parašė A. J. Karalius, M. D. Yra neapsakomai kiekvienam naudinga daktariška knyga, pust. 394, tvirtuose skuro apdaruose ... \$7.00. 327 E St., So. Boston 27, Mass.

Vieno amžio religija, papras-tai, yra tikras žaislas sekančiam amžiui.— Fridtjot Nansen.

Niekas nėra šventa, tik tyrumas jusų pačių minties.— Emerson.

KALENDORIUS! A. L. T. Sandaros Kalendorius 1923 m. yra sekančio turinio: 1) Kalendorinė dalis su švenčių bei šventųjų vardais ir svarbiausiais istoriniais įvykiais. 2) 13 puslapių svarbiausių informacijų, kurios yra naudingos kiekvienam žmogui. 3) Ei, Jaunime! (Eilės). 4) Našlaičio Mintys (Eilės). 5) Naujiems Metams (Eilės). 6) Norėčiau Paklausti (Eilės). 7) Lietuvos Valstybės atgijimas ir jos stiprėjimas. 8) Lietuvos Valstybės Konstitucija. 9) Apie Elektrybę. 10) Iš Didžiojo Karo. 11) Sandaros Istorija. 12) Lietuvos Apskričiai ir Valsčiai. 13) Skelbimai. Kalendorius didelio formato 6x9, 144 puslapių su daugybe paveikslų kaina tik 25c. Šiame Kalendoriuje telpanti raštai yra niekados nepasenstanti ir naudingi kiekvienam žmogui per visą gyvenimą. Tad pasiskubinkite užsisakyti Kalendorių sau ir savo giminei Lietuvoje. Kuris norite pasinaudoti proga, prisiųskite \$1 gausite Kalendorių, knygą Palydovas, Prabengtis Lietuvių Tautos Senovėje ir Amerikiečiai Lietuvoje. Viso vertės \$1.25. Šu užsakymais siųskite pinigus sekančiu antrašu: SANDARA, 327 E St., Boston 27, Mass.

LIETUVOS LAISVĖ. Trumpa peržvalga Lietuvių tautos politikos. Parašė Dr. J. Šliupas. Pust. 47. ... 10c. MULKINĖ ir MULKINTOJAI. Dviejų veiksmų komedija iš Amerikos lietuvių gyvenimo. Parašė Knyburys. Pust. 35. ... 10c. MASKOLIŲ DARBAI KRAZIUOSE. Labai naudinga pasiskaitymui knygelė. Pust. 15. ... 15c. MAŽAS MUZIKOS ŽODYNELIS. Tankiausiai vartojamų žodžių paaiškinimai anglų ir lietuvių kalbose 32 pusl. Kaina ... 25c. PRABENGTIS Lietuvių Tautos Senovėje. Parašė Dr. J. Šliupas. Kas nori susipažinti su Lietuvos praeičia, kiekvienam naudinga perskaityti. Pust. 46. ... 25c. PASKAITA Amerikos Lietuviai ir Lietuvas. Ši knygutė nušviečia visą Amerikiečių lietuvių veikimą Lietuvos laisvės reikaluose. Pust. 25. ... 10c. PASNIKAI LIETUVOJE. Parašė K. Stiklius. ... 05c. SIENAPIUTE. Vieno akto operos Libretto. Žodžiai K. Jasiukaičio, muzika Miko Petrausko. Pust. 24. ... 10c. P. VAICAICIO EILĖS. 165 pusl. ... 60c. PASKAITOS IŠ BIOLOGIJOS IR BAKTERIOLOGIJOS, su daugybe paveikslų, 172 pusl. (be apd. 50c.) su gražiais spalvuotais apdarais ... 75c. REVOLIUCIJA. Jos prasmė, priežastis ir pamatas. Šių dienų klausimo veikalas, 44 pusl. ... 10c. SVETIMOJ PADANGEJ Pasaulio Verpetuose, Eilės dainos ir prietikių du šimtai eilių parašė A. J. Jokubaitis. Pust. 200. ... \$2.00. ŠIRDIS. Iš Italų Edmundo de Amici, vertė M. Grigonis, 362 pusl. (Be apdarų \$1.00) su gražiais auksuotais ir spalvuotais apdarais. Kaina ... \$1.50. SOCIALIZMAS IR DARBININKŲ KLAUSIMAS 39 pusl. ... Kaina 10c. SERGĖKITE AKIŲ APVILKIMĄ. Pust. 11. ... 05c. TRACHOMA arba sergėkite akis. Trumpa aiški istorija Francijos revoliucijos. Su paveikslais. Pust. 75. ... 40c. TECHNIKOS STEBUKLAI. Su daugybe paveikslų 142 pusl. (be apdarų 25c.) Su gražiais apdarais ... 50c. VISAS SVIETAS. Žemė, kalnai, vanduo, upės žmonės miestai, statistikos žinios. Sutaisė P. Mikolainis. ... 25c. VĖLIAVOS AKYVAIZDOJE. Francūziškai parašė Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigų prisiųsti sekančiu adresu: Jules Verne. Liet. kalbon vertė J. A. Chieliauskas. Labai įdomus skaitymas. Pust. 212. ... 75c. VANDUO ANT ŽEMĖS, po žeme ir viršuje žemės. ... 10c. VINCO KUDIRKOS RAŠTAI. Šeši tomai (paskirais tomais neparduoda). Kaina ... \$6.00. ŽEMĖS ISTORIJA. Su paveikslais. 54 pusl. ... 10c. ŽMOGAUS PAREIGOS. Parašė Giuseppe Mazzini, vertė V. K. R. Kiekvienam žmogui reikia žinoti savo pareigas ir perskaityti šią knygą. Pust. 245. ... \$1.00. ŽIVILĖ, Duktė Karijoto. Tragedija V aktuose, labai tinkama mūsų scenai, 118 pusl. ... 20c. NAUJOS KNYGOS IŠ LIETUVOS. KELIONĖ APLINK PASAULĮ Per 80 Diety. Parašė Jules Verne. Vertė J. Balčikonis, 228 pusl., didelio formato su iliustruotais viršeliais ir su pavaikslais, kaina \$1.00. KAUNO ALBUMAS. Su 50 Kauno miesto vaizdų, 62 puslapių. Kaina tik ... \$1.00. LIETUVOS ĮSTATYMAI. Surinko teisininkas A. Merkys, suredegavo Vyriausiojo Tribunolo Pirmininkas A. Kriščiukaitis. Pirmas leidinys iki 1922 m. balandžio 20 d. Labai didelė knyga 1032 puslapiai, kietais popieros viršais ... \$3.00. PALYDOVAS. Labai turininga knygutė, su daugybe visokių informacijų apie Lietuvos valstybės visą padėd. Labai naudinga kiekvienam grįžtančiam arba kad ir čia gyvenančiam, Knygutė iš 112 puslapių, tvirtuose audeklo apdaruose, su Lietuvos žemlapiu ir Kauno miesto planu. Kaina tikrai ... 50c. PAJUDINKIME VYRAI ŽEMĖ! Parašė vengriškai Maurikis Jokai, trumpai atpasakojo lietuviškai Aibė. Labai puiki apysaka, 116 puslapių, kaina ... 75c. "SANDARA" Book Dept., 327 E St., Boston 27, Mass. "SANDARA" sąvaitinis geriausias darbo žmonių laikraštis. Kaina Amerikoje \$2.50 metams. Lietuvoje \$3.00. "Sandara" leidžia Kalendorių 1923 m. kuriame telpa daugybė informacijų, paveikslų eilių ir svarbių straipsnių. Kaina 25c. "SANDARA" 327 E St., So. Boston 27, Mass.

Lietuviai Amerikoje

NORWOOD, MASS.
Du priešū ant estrados.

Sausio 14 d. 1923 m. L. S. B. salėje įvyko dvilypės prakalbos. Pirmos buvo rengtos (lietuvių bolševikų) Dr. J. Šanryšio, kuriems kalbėjo jų vadinas diplomatas Pruseika, kurio vardą bijojo garsinti, o antros prakalbos buvo rengtos Prašelpinės Lietuvių "Vienybės" Draugijos, kuriems kalbėjo S. Michelonas, "Keleivio" redaktorius. Ir štai kas atsitiko. Pruseika kalba pirmu atveju, atgiedodamas visas Lenino ir Trockio šventas pakutos psalmes, pasidžiaugia savos partijos dideliais (tuščiais) darbais Rusijos naudai. Prisiminęs apie Lietuvą pradėjo nuo Lietuvos pirmutinės Tarybos, nieko nepriminė apie gerus darbus, kaip tai apskelbimą Lietuvos nepriklausomybės ir taip toliaus, bet tik sukėlė juodas dūjas, atliktas klerikalų, kaip tai V. Karišiaus kvietimą vokiečių kazeriuko ant Lietuvos sosto ir tt. Kad klerikalai verti didelės paniekos, tai teisybė, bet stebėtina, kad toks garsus diplomatas neįstengė pasakyti nieko naujesnio, kiek žino ir lietuviškų tvorų stulpai. Gi antru atveju panaudojo visus savo gabumus, pradėjęs nuo Lietuvos valdžios diplomatų. Sako, kad nei vienas iš jų nemato aukščiau savo nosies, girdi, pratrumpavi dalį Suvalkų ir Kauno gubernijų, didesnę pusę Vilniaus gubernijos su pačiu Vilniū, dabar jau pratrumpavo ir Mažąją Lietuvą su Klaipėdos uostu. Tokios Lietuvos nepasėkmės nemalonios nei vienam lietuviui, bet nei Pruseika nedrįso pasakyti, kad Lietuvos diplomatai tas teritorijas pardavė, nors jis pabrėžė, kad nemo-kėjo Lietuva susirasti sau draugų ir su druta kumčėia atremti savo priešus. Gi Pruseika ir šandie suranda Lietuvai tik vieną draugą su druta kumčėia, tai bolševikišką Rusiją, kuri pati svyruoja nuo išlaukinių priešų ir vidaus bado bangų. Viskas, ko galima nuo rusų susilaukti, tai bado, jei tik jiems daleistum šeiminkauti Lietuvoje. Istorija parodo, kokie rusai Lietuvai gero padarė: nugi nieko, išskiriant išnaudojimo. Taigi aišku, kad ir Pruseikos diplomatija nesiekia aukščiau jo nosies, nes šandie ir paprastą bobelę gali kitus pasirodyti su barti, bet reiki...

savais darbais. Juk Pruseika su savo partija nei pirštu neprisidėjo išgavimui ir kovai už Lietuvos laisvę. Dar aiškiau parodo savo filosofiją Pruseika agitodamas savo pasekėjus dėtis prie "Susivienimo Lietuvių Amerikoje" kad ji užvaldė. Girdi, ten yra daug kapitalo, ji būtų galima panaudoti šventos Rusijos idėjų skleidimui. Tai mat kas jiems rūpi, jie pasirodo kaip išgamos: išdraskyti išbudavotas lietuvių įstaigas, išardyti jų organizacijas ir pačią Lietuvos valstybę, o visas lietuvių gėrybes atiduoti rusų barbariškiems komisarams. Ar gali būti geresnių lietuviškų diplomatų? Pagaliaus atvyko antras kalbėtojas, S. Michelonas. Pruseika tą sužinojęs pradėjo lieti kruvinas ašaras, buk šnipas Pilėnas patraukęs "Laisvę" atsakomybėn už pavadinimą Pilėno šnipu, reikalaujamas \$10,000 atlyginimo. Vistai, girdi, buržujų, menševikų ir keleivinių darbai, tai jų pastangos užslopinti mūsų literatūrą ir tt. Michelonas gerai įkaitintas pradėjo savo prakalbą ir save pateisinęs, buk nieko bendro su Pilėnu nei su "Laisvės" byla neturįs, išrodinėjo bolševikų žiotumus. Vis tai darbininkų "vardai" ir jų "išganytojai" vien-

antrus tik niekina ir rodo šaukštę vandens paskandintų. Kokios gi pasekmės būtų, jeigu jie valstybės vairą paimtų į savo rankas? Aišku, kad turėtų būti revoliucija, iki liktų tik Pruseika arba Michelonas. Visiems kitiems galėtų būti vieta jei tik ant Marso, o ne ant žemės.

Rasakilis.

CHICAGO, ILL.

Kun. Bumšo Seimas Cricagoje. Gruodžio mėnesyje "Draugas" visų smarkumu garsino "Katalikų seimą" Chicagoje. Kas tas seimas, kam jis reikalingas, kokias jo tikslas? — niekas nežinojo. Vienį spėjo, kad seimas rengiamas pastojimui kelio neseniai atvykusiam iš Lietuvos Social-Demokratui Bieliniui, kiti — kad Chicago Sandariečiai per daug išdrąsinę ir nesiklausę klerikalų veikia pagal savo nuomonę, bet kas kam galvoje: katalikai šaukia katalikų seimą ir viskas.

Atėjo paskirta seimui diena, tai yra sausio 7 d. Nuvykus į paskirtą seimui vietą, šv. Jurgio parapijinę salę, galima buvo pasakyti, kad jau čia Seimas, o ne juokai. Žmonių prisirinko apie 300. Prasidėjus pertikrinėti mandatus, pasirodė, kad vienas mandatas atatiko 10 žmonių, tai yra ant visų surinkusių apie 30 mandatų (gal pas klerikalus tokia tvarka). Prasidėjus seime apie trejetą valandų, išklausiū jo negalima buvo pasakyti, ką ten buvo seimuojama, kas seimo tikslas, ir turint reporterio patyrimą, nebuvo galima parašyti korespondencijos.

Utarninke, Sausio 9 d. "Draugas" patalpino sekamu antgalviu įvykusio kat. seimo laimėjimus, "Galingas Katalikų laimėjimas, Katalikų Seimas puikiausiai pavyko." Todėl, kad "Draugas" neklaidintų toliau gyvenančių lietuvių, parašysiu, kas seime buvo veikiama, ir kas nuveikta.

Nedėlioje, Sausio 7 d. 1923 šv. Jurgio parapijos salėje, apie 3-čią val. po pietų "Draugo" redaktorius kun. Česaitis atidaro seimą, I. Rinkimas seimo prezidento, kun. Bumša perskaitė jau iš anksto surašytas tinkamų tam darbui žmonių pravardes, tai yra: Zaldokas, Bagdonas, kun. Krušas, kun. Česaitis, ir Nausėdienė, bet p. Nausėdienė nepritarė tam seimui, todėl ji neatsilankė, jos vieton paskyrė Gurinskaitę.

Prezidiumui užėjus ant estrados, kun. Bumša pasako, kad jau valdyba išrinkta, o dabar jie patys pasidarys. Taip ir padarė. Zaldokas — tu busi pirmininkas, Gurinskaitė ir Bagdonas — vice-pirm., kun. Krušas dvas. vadovas, Bumša rašt. Tada pasilėjo reikalavimai: noriu balso! kitas: noriu balso! Ir keliolika tokių reikalavimų užė stetinėje, bet kun. Bumša aiškiai pasakė, kad neduos nei vienam balso, nes tokia tvarka esanti iš anksto suplanuota.

II. Malda: čia jau visiems delegatams, net ir svečiams, pavelyta, nereikėjo melsti balso kalbėjimui poteriu.

III. Pesveikinimai ir palaiminimai nuo kelių susaidžių ir organizacijų.

IV. Rinkama sumanymų ir įnešimų komisija tokiu pat būdu, kaip ir prezidentas.

V. Referatas kun. Bumšos — lietuvių katalikų praicties darbų apžvalga, kurioje paminėta pradžiai ir svarba suorganizuotų parapijų, ir draugijų ir kiek jos gero atnešė kvėpdamos lietuvių tautą laudyje, (kun. Bumša pamiršo pasakyti, kad suorganiza-

vus lietuvių parapijas klebonijoje buvo kalbama ir kaikuriuose bažnyčiose giedama lenkiškai, beto lenkės Nazarietės iki šiai dienai tebemokina lietuvių vaikams lenkiškos dvasios, dar kun. Krušą šiurpuliai neapleido iš muštynių, kurios įvyko dėl Nazarietės prašalinimo). Kun. Česaitis perskaito rezoliuciją, kurioje pasakyta, kad ALRK Federacija gali, kitaip sakant, — turi teisę priversti draugijas priklausti prie Federacijos, o kurie nanorės priklausyti, tie bus apšaukti išgamosis, ir katalikai su tomis draugijomis nebesiskaitys. Pirmininkas: — Balsuokite už šią rezoliuciją! Kelios davatkos pakelia rankas. Balsas iš delegatų: jei kas nori, tegul balsuoja!

VI. Referuoja kun. Česaitis. Žiūrėkite, pilna svetainė žmonių, o inteligentų visai mažai. Todėl turime butinai susijungti į Federaciją, o padarę tokią didelę spėką remsime Vyčius, Kazimierietes, Pranciškonas, beto įsteigsim katalikišką kolegiją, tada turėsime užtekinai inteligentų.

VII. Kun. Bumša griežtai užgina skaitymą nekatalikiškų laikraščių. Sako: kas skaito bedieviškus laikraščius, tas daro tą patį, ką pilti vandenį ant svetimam maluno. Be to liepia klausyti klebonų, nes esąs vienintis išganymas einant tikta keliu kunigū nurodytu.

VIII. Kun. Bumša duoda įnešimą sutverti vakarinių valstijų Federacijos Apskritį: tam sumanymui pasipriešino kun. Albavičius.

IX. Rinkimas Federacijos apskrities valdybos. (Dabar pasirodė, kad čia ne seimas, bet Federacijos apskrities metinis susirinkimas.) Valdyba skirtą tų pačių keliu, kaip ir prezidentas: perskaityta aštuonių asmenų pravardės iš rašto, o vietomis jie patys pasidalys.

Seimas perėjo labai tvarkingai, nebuvo jokių diskusijų. Jis žinote kodėl — o todėl, kad niekam neduota kalbėti. Tokia tvarka: ką kun. Česaitis įnešė, kun. Bumša parėmė, kun. Krušas nubalsavo ir O. K. ir tt.

Išrinkus valdybą sekantiems metams, matyt, kaiku-riems nenuoromoms nusibodo ta Bumšiška tvarka. Visose svetainėse kerčiose delegatai rėkė: balso, balso! Bumša paaiškino, kad tokia tvarka, beto jau šešta valanda, nebeturime laiko! Pasi-melsta ir pavelyta skirstyties namo.

Aš, iš savo supratimo, duodu kun. Bumšai kreditą už sumanymą tokios "tvarkos," kokios dar Chicago nebuvo mačiusi nei draugijų susirinkimuose, nei seimuose: svetainėje ramu, nėjokių beriškadų. Vienas-kitas kunigūnas, na, juk jie žino ką jie kalba. Kunigas tą geras žino, kad muzikui leidus kalbėti nežinia ką tas griešnas sutvėrimas gali pasakyti. Peržegnojus delegatus, ir tai yra pasakius: eikit namo! muzikai tuo parodė savo smarkumą: eidami iš svetainės blevyzgojo ant kunigėlių, išmėtinę juo jiems blačiausiais žodžiais už jų tvarką.

Tai tad tokios tokelės iš Bumšos seimo.

Perkuno Išpažintojas.

PITTSBURGH, PA.

Sausio 13 d. L. M. D, Svetainėje "Birutės" choras turėjo koncertą ir teatrą. Buvo sulūšta "Balon kritės, sausas nesikelsi." Veikianti asmens buvo: Daude-ris — V. Plaušinis; Oanytė jo žmona — V. Gurevičiūtė; Vaiso-nukas — E. Paurazas; Radzvilas — A. Rusinas; Radzvilienė — A. Viktoravičienė; Lapienius — F. Maisiejus; Magdė — A. Matulionitė; Jonas — J. Virbic-kas. Veikalas gana įspudingas ir gerai lošiant publiką užinteresa-vo, tik nevisi aktorai mokėjo savo roles ganėtina. Koncertas

gerai pavyko. Birutės maišytas choras, vedant J. L. Senuliui, pādainavo 9 daineles — 4 prieš lošimą ir 5 po lošimo. Žmonių neperdaugiausia buvo. Turbut žmonės čėdinas pinigūs M. Petrausko koncertui ir A. L. T. Sandaros Seimui, kur bus vakarienė ir koncertas ir Birutė suloš "Brolžudys" penkių veiksmų tragediją.

Koncerte Buvęs.

WATERBURY, CONN.

"Rytas" veikia.

Sausio 7 d. Liet. Dram. Dr-ja "Rytas" suvaidino veikalą: "Motinos širdis," 4-rių veiksmų dramą. Lošėjai atliko roles pušėtinai gerai. Ypatingai lošė gerai p. B. Klovaitė, Onutės, neregės rolėje. Antras gerai suvaidino savo rolę p. J. Trečiokas, Dėdės, advokato rolėje. Veikalas dailės atžvilgiu suvaidintas gerai. Visi lošėjai buvo pritaikinti typpiškai, ir drabužiai buvo tinkami.

Kiek galima pastebėti, tai Rytiečiai stengiasi iš savo pusės, kad būtų vaidinimai rupestingai atvaizdinami scenoje.

Kiek teko girdėti, Liet. Dram. Dr-ja "Rytas" rengiasi dar prie dviejų: ar trijų veikalų: "Jaunystės Karštis," "Užkerėtas Jackus," ir "Alkani žmonės."

Dabartiniu laiku draugija "Rytas" gana smarkiai ir pasekmingai veikia dailės srityje ir turi gabių mėgėjų. Dabartiniu laiku bene pirmą vietą dailės srityje užims Liet. Dram. Dr-ja "Rytas" Conn. valstijoje. Nes, mat... "Rytas" dr-ja yra susijungusi iš dviejų dailės draugijų: "Aušros" ir "Varpo."

Žmonių buvo pilna svetainė. Matyt, kad "Rytiečių" perstatymus publika remia. nes tą patį vakarą buvo rengiami net trys parengimai: "Rytiečių," Račiu-no krutami paveikslai ir ALD-LD. 28 kuopos prakalbos.

Noroms - nenoroms turėčiau pastebėti, kad yra su klaida taip daryti, kad viena diena rengti net tris parengimus. Visgi keno nors čia buvo kišimas kojos vienas antram. Man teko patirti, kad tuli rengia todėl, kad būtų blogesnės pasekmės "Rytiečiams." Visgi tai būtų negerai, jeigu teisybė tame! Labai gaila, kad yra tokių žmonių, kurie, vieton paremti dailininkus, dirbančius dailės skleidimui, daro intrygas veikiantiems. Tą gali tik daryti žmonės fanatikai, arba žmonės atsilikę nuo gyvenimo. Bet priežodis sako: "einančiam kelio neužstosi!"

Skrudzėlė.

BRIDGEPORT, CONN.

Liet. S. A. Klubo metinis st-štinklėnas įvyko 1923 m. sausio 3 d. J. Dulbio kambariuose. Nau-ja valdyba išrinkta: Pirm. J. Baltušnikas, vice-pirm. G. Dul-bis, prot. rašt. A. Klīnga, fin. rašt. W. Koologe, ižd. J. Kviet-kus, organ. J. Milleris.

Toliaus nutarta sušaukti visų Bridgeporto vaikinų viešą susi-rinkimą, sausio 22 d. šiuomi už-kviečiam visus atsilankyti ant šio susirinkimo, nes tai bus daug svarbių dalykų svarstomų Bridgeport vaikinų reikaluose. (Gaila, kad ši korespondencija per vėlai atėjo papilpti pereitam "S." numeryje, nes dabar susi-rinkimo kvietimas yra po laiko.

—Red.) Dar turiu už garbę priminti, kad klubiečiai prisidėjo prie darbo su gerb. J. Dulbiu surengti koncertą komp. M. Petraus-kui, kuris įvyko sausio 7 d. Land's Paramount Theatre. Apie programo išpildymą tai nereikia nė kalbėti, nes visiems žinomas gerb. komp. M. Pet-rauskas. Su juo dar dalyvavo ki-ti žymūs artistai, kaip tai: V. Putvinskaitė, soprano, A. Bačiū-lis, basso, J. Pruselaitis su smui-ka. Tas aišku, kad programos

buvo labai įdomus Bridgeportie-čiams.

Kaip kurie iš publikos pribė-gdami sakė rengėjams pamažu: tai dar pirmą sykį taip daliai dainuoja! Dėl didelio šalčio pub-likos buvo neperdaugiausia.

Po koncerto gerb. J. Dulbis parengė puikią vakarienę atsil-lankiusiems svečiams iš Water-bury Dr. Deveniui su broliu ir artistams, taip sykiu dalyvavo žymių Bridgeportiečių, kurie at-sisveikino su gerb. M. Petrausku ir visi linkėjo jam geros laimės. Sykiu Dalyvavęs.

WATERBURY, CONN.

Sausio 13 d. Liet. Dram. Dr-ja "Rytas" laikė savo mėnesinį su-sirinkimą "Ryto" svetainėje, 883½ Bank St., 8:15 v. vakare. Susirinkimą atidarė pirm. J. J. Renauskas, prot. perskaitė sus-rašt. org. P. Paulius.

Apkalbėjus bėgančius dr-jos reikalus prieita prie šių nutari-mų: 1) paimta mokintis šie vei-kalai: "Jaunystės Karštis," "Už-kerėtas Jackus," ir "Alkani žmonės."

"Jaunystės Karštis" ir "Už-kerėtas Jackus" bus suvaidinti vasario 11 d. š. m. svetainėje 48 Green St., "Alkani žmonės" ba-landžio 3 d. toj pačioj svetainėj, 2) Nutarta prenumeruoti laik-raštį "Sandarą" Liet. Dram. Dr-jai "Rytas."

Nauja valdyba 1923 m. sekanti: pirm. p. J. Trečiokas, 656 Highland ave; vice-pirm. J. J. Renauskas, 561 N. Riverside St., nut. rašt. p. J. P. Krunckaičiūtė, 21 Congress ave.; iždininkas p. J. Račiūnas, 21 Congress ave.; teatralių knygų kom. p. P. Tiš-kinas, 21 Congress ave.

Susirinkimas pasibaigė 10:30 val. vakare.

Spaudos Kom. J. J. K.

ROCHESTER, N. Y.

Sausio 14 d. pasiliks roche-ste-riečiams ilgai atmintyje, nes minėta dieną atsilankė pas mus gerb. M. Petrauskas ir laikė čia koncertą. Nors buvo manyta, kad koncertas gali ir nenusisekti, nes apgarsinimai neperge-riausia buvo išplatinti, ir kita — per vėlai, gal tame yra rengėjų kaltė. Bet viskas pavyko kopui-kiausia, žmonių atsilankė pilna D. L. K. Gedimino svetainė, dau-gumas turėjo stovėti, nes buvo stoka sėdynių, o kaiku-ris turėjo grįžti namo, gailėdamies, kad vėlai atėjo.

Gerb. M. Petrauskui pagelbėjo vietinis A. Balzaris ir su juo sy-kiu buvo atvažiavęs J. Krasnic-kas, kurie padainavo keletą dai-nelių ir taipogi vietinis D. L. K. Gedimino choras. Taip rodos, kad publika buvo didžiai užganė-dinta, ką liudyja gausus delnų plojimas.

Pasibaigus koncertui, publika labai nenoromis skirstėsi namo, ir visi apgalvestavo, kad gerb. M. Petrauskas žadėjo apleist mus ant visados ir grįžt į mus brangią Tėvynę Lietuvą. Tik labai gaila, kad pas mus žmonės ne-pratę ramiai užsilaukyti kada dainuojama, nevien kad duoda vaikams bėgioti po svetainę ir rėkauti, bet ir keletas prisitrau-kusių naminės netik patys ra-miai neužsilankė, dar ir kitiems trukdė klausyti.

Pas mus Rochesteryj beveik buvo tautininkai užmigę, bet aš nežinau, kaip čion jiems papuolė surengti tas koncertas. Gal ke-liasi iš miego. Kaip teko girdėti, atgaivino TMD. 52 kp., gal pra-dės ir daugiau ką nors veikti.

Mūsų publika, matyti, prijaū-gia tautininkams: kada tik ko-kie būna parengimai, tai visados paremia. EX.

Aš palieku misteriją, kurioje mes gyvename, neišrištu klausiu. — John Tyndall.

Registracija ir Klerikalai

Mes žinome, kaip klerikalai varė kosmarkiausią agitaciją už savo ir klerikalškos Lietuvos valdžios iškeptą registraciją. Kadangi registracija netikusiai patvarkyta, todėl sutiko pasi-priešinimą iš visuomenės. Išpra-džių klerikalai manė apmalšyti visuomenę ir pritraukti prie re-gistracijos kolionėmis ir šmeiž-tais, kad tai esą tik visokio plau-ko laisvamaniai, beboniai, išga-mos, priešinasi registracijai. Mat klerikalai laikosi tos logi-kos bei argumentų: jei kas tik prieš jų politiką bei darbus pasi-priešina, tai jie tuo suunka, kad tai laisvamaniai, bedieviai, išgamos ir tt. Bet priežodis sa-ko: "kas per daug, tai še-lauk." Taip ir su registracija: negelbė-jo nė kunigėiški argumentai. Ir matydami, kad su niekinimais laisvamanių negali visuomenės pritraukti prie registracijos, griebėsi gąsdinimų visuomenės, kad tai busią taip, kaip socialis-tai karės metu atkalbinėjo jau-nuolius nuo registracijos ir ku-rie paklausė, nėsiregistravo, pa-puolė į didžiausią nelalmę, taip esą, su tais bus, kurie neužsire-gistruos Lietuvos piliečiais. Ne-žiurint tų visų kolionių, šmeižtų ir gąsdinimų iš klerikalų pusės, ar užsiregistravo 5 nuosimtis, tai dar klausimas!

Reikia pastebėti, kad klerika-lų atkaklus puolimas ant tų žmo-nių, kurie nesutinka su registra-cijos patvarkymais, tai gal kai-kuriems atrodo, kad klerikalai yra dideli patriotai. Bet faktai rodo visai ką kitą. Kuomet bu-vo Lietuvos atstovo gerb. J. Vileišio iniciatyva buvo pradėta registracija ir mokestis buvo nu-statyta 3 dol. metams — kaip tuomet klerikalai atsinešė į re-gistraciją bei nuolatinę Lietuvai paramą? Jie tuomet ignoravo Vileišio šaukiamas konferencijas apkalbėti registraciją. Jie žodžiu ir per savo spaudą kibirus pa-mazgų pylė ant gerb. Vileišio, aiškindami, kad registracija trukdanti bonų pardavinėjimą, kad "ne jam pavestą darbą dir-ba" ir tt. O tuom pačiu laiku pa-tyts klerikalai visomis spēkomis rinko aukas į Tautos Fondą klerikalškieiems reikalams. Tai čia klerikalai nematė trukdymo bonų pardavinėjimui! Prie kitų priekabių, kokias jie darė Vi-leišiui dėl registracijos, jie savo spaudoje mokino Vileišį, kaip sutvarkyti registraciją: butent iš parapijų, Sandaros ir Sociali-štų centrų knygų galima rasti vardus ir pavardes ir užregist-ruoti! O prie šitokių patarimų apie mokestį visai neprisiminė.

Pagaliaus užėmus Čarneckiu Lietuvos atstovybę Amerikoje iš sykiu atstovybei virtus kleri-kalų lizdu, ar jie iki šioliai sutei-kė valstybei rimtesnę auką? Ne, jie rimtos akcijos visai neregė! Kur jų antros paskolos vajai, apie kurią jie gana daug deklia-mavo ir net bonų stočių suvažia-vimą turėjo Washington (per-eitais metais, rodos, liepos m.). Negirdėti nieko apie tai! O tuom pačiu laiku jie išsiųsė vaju-s rengia, traukia iš Lietuvos vie-nas po kitam jezuitus geresniam išviliojimui iš nesuspriatusių dolerių ir bonų jų reikalams! O kad dabartinės Atstovybės ofi-sas, paverstas į klerikalų propa-gandos centrą, tai begipu kleri-kalams po tėvynės meilės obal-siu agituoti už netikusią regist-raciją ir registracijos mokesties-pingus dalintis algoms. Jie ne-paiso tėvės, darbininke, kad tu-vos šiaip taip su seimyna pragy-veni ir tai dar apskarmalhavęs iš nedatekliaus. Duokie jiems dešimtinę ir gana, o jei ne, tai tu ne Lietuvos pilietis ir negauni pasoj į Lietuvą grįžti! Reikia — jei nesi Amerikos pilietis, ar nė pirmų pilietybės popieary netu-ri, tai toki norėdamai: Lietuva-

grįžti, kitaip negalės, kaip tik šmugelio būdu, į Lietuvą dasigavęs per 10 metų neturėsi teisės...

O ALT. Sandaros partija, kuri Lietuvos klausime (čia Amerikoje) svarbiausią rolę lošia, tinkamos akcijos nedaro.

"Visgi, atsižvelgiant į reikalą, registracijos įstatymą, man matos, teks peržiūrėti ir naujo įstatymo redakcijoj išskirti Amerikos lietuvius, kurie yra palyginamai išimtinio padėtyj."

NELAIMĖ.

MIKOLAJAVAS (Mar. aps.). Neturtinga žmonelė turėjo susitaupiusi pundelį markių — 100,000 auks. Keičiantis valiutai...

BLOGA TARYBA.

ŽASLIAI, Trakų apskr. Musų valstiešius gyventojai visi kaip vienas lietuviai. Taryboje yra 3 žydai, kurie visam valsčiui teises...

Ypač akį duria, kad musų valstiešius ponai, ypač valstiečiai, nors raštingi lietuvių kalba vedė, bet kitaip nekalba, kaip "po ruski."

Kuomet Amerikos lietuviai darbininkai išgirdo apie tokią nelemą registraciją, ėmė dūsauti, sakydami: nuo pat karės pradžios aukojome Lietuvai ir bonus pirkome...

Tai mat kaip ciniškai klerikalishkos atstovybės Inf. Biuras atsiliepią į Amerikos lietuvių pagelbą Lietuvai!

Kuomet visuomenė nesidavė klerikalams save pažeboti su netikusia registracija, kuomet patys klerikalų pasekėjai pradėjo "buntus" kelti ir šalintis nuo klerikalų...

Nelentos registracijos audrai užėjus, lietuviai komunistai tinkamai moka progą išnaudoti. Jie, pasinaudodami lietuvių upu, nupuolusiu dėl registracijos, varo kosmarkiausią agitaciją prieš Lietuvos valstybę ir už savo partiją.

PILIEČIŲ REGISTRACIJOS KLAUSIMAS.

(Tąsa nuo 3 pusl.)

"Dėl tos "žiaurios bausmės," kaip Tamsta sakai, — nėra taip kaip amerikiečiai jaučia. Pirmučiausia Lietuvoje niekas ir niekad nemanė atimti iš amerikiečių lietuvių teisę buti Lietuvos piliečiais...

"Pirmausia, terminas registracijai dėl Amerikos lietuvių gali buti ir bus prailgintas. Kalbant apie tuos, kurie Amerikoje neįsiregistravo ir norės grįžti Lietuvon, nereikia užmiršti, kad jie visados galės likti Lietuvos piliečiais...

Nelentos registracijos audrai užėjus, lietuviai komunistai tinkamai moka progą išnaudoti. Jie, pasinaudodami lietuvių upu, nupuolusiu dėl registracijos, varo kosmarkiausią agitaciją prieš Lietuvos valstybę ir už savo partiją.

T. M. D. Reikalai.

Visus raštus, korespondencijas ir straipsnius TMD. reikalais reikia sūsti redaktoriams V. Širvydo, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. vardu ir adresu.

TMD. IZDININKO ATSKAITA.

Spalių, Lapkričio ir Gruodžio mėn., 1922 m.

Table with columns: Mėn. d., Iš kur, Mėn. ir Aukų, Už knyg., Viso. Lists sales for various cities like Racine, Wis., Brooklyn, N. Y., Detroit, Mich., etc.

EXTRA! Real Estate Pardavimui.

Į Pieus Naujosios Anglijos višokios farmos, didelės ir mažos, ukės tabako, gyvulių auginimui arčiausiai pasaulio didžiausių marketų.

Domininkas Diskevičius Lithuanian Sales Manager The Home Co. Inc. 55 Water St. Torrington, Conn.

NUVYK SKAUSMĄ ŠALIN! PAIN-EXPELLERIU. Advertisement for a pain relief product with an anchor logo.

"GYDYTOJAS"

Nesivėluok atnaujint prenumeratą "GYDYTOJU!" Ne vienas naujas skaitytojas praeitais metais galėjosi netekęs užpakalinių numerių "Gydytojo." — Galėtis ir tamsta.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant-100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Net ir kudikiai pastebi!

Ir yra taip legva visiskai iš galvos pašalinti pleiskanąs. Tik kelis kortus panaudojus

Ruffles

ta pleiskanų mirtinąjį priešą — ir jūsų galvos oda bus taip tyra, kaip kudikio ir Ruffles pagelbės jums visuomet ją tokią užlaikyti.

VIENYBĖ

DU-KART SAVAITINIS NEPRIKLUSOMAS LAIKRASTIS.

Eina jau 36 metai. Tas rodo, kad savo turiniu ji žmones patenkina. Ir teisybė — joje telpa visad gyvi dienos straipsniai ir žinios, ir istorinių nuotikių aprašymai.

SKAITYKITE "DIRVA"

"DIRVA" YRA PIGIAUSIAS IŠ DIDŽIŲJŲ (8 PUSL.) SAVAITINIŲ LAIKRAŠČIŲ!!! Suv. Valstijose metams \$2.00 Pusei metų \$1.00

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SJVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00.

NAUJIENOS

Pirmas didžiausias ir geriansias dienraštis pasaulyje. NAUJIENAS leidžia darbo žmonės darbo žmonėms.

Kur Gauti "Sandara"

- Pavienius num. galima gauti kojos savaitę už 5 centus, sekandiose BRIDGEPORT, CONN. H. Slavin, 24 Railroad Ave. CLEVELAND, OHIO.

Ligonai Kurie Sergate

Reumatu, Dusuliu (Ašma), Nervų liga, širdies liga, nuomariu, veneriskomis ligomis ir tt. Visų ligų nemini, bet bile liga turi, ar kas tavo šeimynoje turi, nuo didžiausios ligos...

Pr. Žyvas

Parduodu laivakortes, geriausių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate).

Oregon 3995-M. Dr. Ignatas Stanekus 1210 S. Broad St. Philadelphia, Pa. Lietuvis Daktaras, ir Chirurgas.

Tel. So. Boston 270. DR. JOHN MacDONNELL, M. D. Galima susikalbėti ir lietuviškai Ofiso valandos: Rytis iki 9 val. Po pietų 1 iki 3. Vakaris 6 iki 9. 536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer DENTISTAS 306 Main St., Worcester, Mass. viršuj "Iver Johnson" krautuve Patyres dentistas priėmamos kainos. Atdara 9 A. M. iki 6 P. M. Nedėliomis 11 iki 12 P. M., Tel. 3310 Park.

Dr. Paul J. Jakmauh (Jakimavičius) Priėmimo valandos: nuo 2 iki 4 po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakarais. 509 Broadway, Kampas G So. Boston, Mass. Telephone South Boston 502

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius. H.S. Stone O.D. Akių Specialistas. 399a Broadway, Faros E ir F gatvė South Boston.

Vietos žinios.

PAGELBA KLAIPĖDAI.

Sandariečių sumanymu susiėjo Bostono "veikėjai" iš Sandariečių ir Federacijos pusės ir nutarė išvieni šaukti masinį susirinkimą ateinantį sekmadienį, sausio 28 d., Lietuvių Svetainėje So. Bostone ir parinkti kaip galint daugiau aukų pagelbėti Klaipėdos sukilėjams.

"Veikėjų" susirinkimas buvo apie 3 val. po pietų Sandaros 7 kuopos kambaryje, sekmadienį, sausio 21 d. Išvien dalyvavo dvi sriovės. Susirinkimą Sandariečių vardu atidarė gerb. M. Vienis. Paaikškinęs susirinkimo tikslą, kvietė išsirinkti šiam susirinkimui prezidentą. Į pirmininkus pastatyti trys kandidatai: S. Mockus, P. Gudas ir V. Jankauskas. Mockus gavęs daugiausiai (12) balsų, pasiliko susirinkimo vedėju, Gudas, gavęs antrą balsų didumą (9), pasiliko susirinkimo raštininku.

Pirmutinis pakeltas klausimas buvo (jį Gudas laikė už svarbiausią) — kaip siūsi surinktas aukas. Sandariečiai pareiškė, kad aukos reikia siūsti stačiai tiems, kurie veda Klaipėdos krašto sukilimą, t. y. "Lietuvos Gelbėjimo Komitetui" per Lietuvos Banką, Kaune, kuris yra pusiau valstybinis, taigi užtikimiausias bankas Lietuvoje. Taip siūnciant be jokių tarpininkų pinigai į porą dienų po išsiuntimo (telegrafiniai) jau gali būti rankose tų, kuriems yra siūnciami. Gudas daro įnešimą, kad pinigai siūsti per gerb. Zmuidzinavičių, bet visi kiti Federacijos "veikėjai" varosi, kad būtų siūsta per atstovą Čarneckį. Tešiasi ilgos, tuščios kalbos — vis užsispyrimas, kad eiti per Čarnecko rankas. Abračiūnas (iš Montello) daugiausia kalba. Tarp kitko jis sako, kad praieity mes esame nesąmoningi prigauti, nes siūnciant per neatsakomas rankas mus aukos nekarta užkliuvo ir nenuėjo į joms paskirtą vietą. Ir vienok pats varėsi, kad eiti per nereikalingas atstovybės rankas, kur taigi galėjo užtrukti, o jau susivėluoti tai jau tikrai turėjo.

Ir šie tušti ginčai ėjo daugiau valandos. Niekas negalėjo parodyti, dėlko pinigai siūsti per trečias rankas, kas tik trūdytų jų siuntimą, padidintų persiuntimo lėšas. Antgalo iš Gudo išeina pasiūlymas, kad jei jau siūsti pinigai tiesiai "Lietuvos Gelbėjimo Komitetui," tai ne per Lietuvos Banką, tik per Tarptautinį Banką. Sandariečiai pareiškia, kad jiems nesvarbu, per kokį banką siūsti, jei tik tie pinigai greitai sieks tuos, kam jie bus surinkti, t. y. Lietuvos Gelbėjimo Komitetą. Tokiu budu tas tuščias ir ilgas ginčas pasibaigė, ir svarbieji susirinkimo reikalai atlikti į trumpiausią laiką.

Nutarta sudaryti bendrą komitetą iš šešių asmenų — tris nuo sriovės. Sandariečiai nuo savęs išrinko M. Vienį, N. Rastenį ir V. Jankauską. Federacijos išrinkti: Gudas, Glineckis ir Kiburys.

Tie šeši komiteto nariai patys tarp savęs pasiskirstė vietas: pirmininkas Vienis, raštininkas Gudas, išdininkas Kiburys, izdo prižiūrėtojas Rastenis.

Šis sudėtinis komitetas atliks viską, kas yra reikalinga šaukti masinį susirinkimą ir rinkti aukas Klaipėdos sukilėjams. Mitingas su prakalbomis nutarta laikyti ateinantį nedėdienį, sausio 28 d. vakare, Lietuvių Svetainėje, kampas E ir Silver gatvių, So. Bostone. Kiekvienas Bostono lietuvis privalo but šiame mitinge ir pagal išgalės paaukuoti pagelbėjimui tų mus brolių lietuvių Klaipėdos krašte, kurie yra pasirengę pralieti savo kraują, kad pasiluosuoti nuo

svetimųjų ir prisidėti prie Lietuvos.

1,000 GALIONŲ DENTINĖS.

Pereitą šeštadienį apie pietus keturis patrolės vagonus prilo-davo degtinės, suimtos pės Mack and Birmingham, 20 Beach St. Visa degtinė namų darbo. Degtinė buvo supilstyta į painčių, kvortų ir gorčių bonkas ir molines. Išviso paimta apie 1,000 galionų. Tuo tarpu policija nieko neareštavo.

GAISRAS LAWRENCE, MASS.

Anksį išryto pereitą šeštadienį ėia sudegė penki aukštų plytų namas prie Elm St. Gaisre sudegė aštuoni žmonės ir vienas vyras pavojingai susižeidė šokdamas nuo trečiųjų lubų. Manoma, kad namas buvo tyčia padegtas.

EXTRA SUSIRINKIMAS.

Lietuvių Labdarytės Draugijos susirinkimas įvyks Pėnyčioj, Sausio 26 d. 8-tą val. vakare, Lietuvių Svetainėje, kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass. Ateikite į susirinkimą visi nariai ir narės ir atsiveskite savo draugus ir drauges prirašyti prie L. L. Dr-jos, šis susirinkimas yra labai svarbus, nes yra susidarius kėbli padėtis su minėta Dr-ja.

Rašt. K. Žibikas.

VILNIUS.

Gruodžio 1 d. Vilniuje sudegė Naporto degtukų fabrika. Nuostoliai siekia keliolikos milijonų markių.

Gruodžio 6 d. Vilniuje pradėjo eiti naujas gudų laikraštis "Nasza buduczyna."

("Rytų Lietuva.")

Pereitą mėnesį mokyklų vyresnybė (Kuratorius) lengvai sutiko privatinės mokyklas paimti, t. y. suvalstybinti, bet iki šiol mokyklos skaitoma neperimtomis ir mokytojams algos nebeišmokamos.

Vilniuje žadama įsteigti muzikos konservatorija.

Lenkų ministerių taryba nutarė priverstiną kariuomenėn ėmimą ir Vilniaus krašte. Taip, gruodžio 11 ir 12 dd. jau buvo šaukiami vyrai, gimusieji 1901 metais. ("Garsas")

DIDELIS KONCERTAS

Rengia Birutės Kanklių Choras, Subatoje,

SAUSIO 27 D., 1923 M.

Lietuvių Salėje, kampas E ir Silver Str., So. Boston, Mass. Programą išpildys sekanti solistai: 1) J. Butėnas, 2) V. Putvinskaitė iš Montello, Mass., 3) K. J. Kriaučiūnas iš Brooklyn, N. Y., 4) S. Gorimica iš Bostono, 5) Columbia Trio, merginų grupė iš Bedford, Mass. ir daugiau. Prapsidės 8 val. vakare.

Visus kviečia atsilankyti B. K. CHORAS.

ŠOKIAI!

A. L. T. Sandaros 7 kp. rengia šokius kas subatą, Sandaros salėje 327 E St., So. Boston, Mass. Kviečiame visus atsilankyti.

A. L. T. Sandaros 7 kp.

Pranešimas!

Lietuvių Balso Draugija, So. Boston, Mass. laikys susirinkimą Vasario-Febr. 1 d., 1923 m.,

Lietuvių Salėje, kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass. Pradžią 7:30 val. vakare. Šiame susirinkime bus priimami ir dr-ją nauji nariai už pusę įstojimo. Tad kviečiame visus atsilankyti į šį susirinkimą ir pasinaudojant šia proga prisirašyti į viršminėtą draugiją. Bus priimami visi vyrai nuo 18 iki 45 metų amžiaus. Šis už pusę įstojimo laikas yra skiriamas per tris mėnesius, butent: Vasario, Kovo ir Balandžio mėnesius. Tad pasinaudokite šia proga. Komitetas.

Amerikos Lietuviai, Talkon Klaipėdiečiams

Bendros prakalbos ir mass-mitingas Klaipėdos krašto reikalais

Bus Nedėlioje,

SAUSIO 28 D., 1923.

Lietuvių Svetainėje, Kampas E ir Silver Sts.

Pradžią 7:30 val. vakare.

Bostono Lietuviai! Išmušė svarbi Lietuvai valanda. Pasitaikė proga ištraukti iš imperialistų nagų Klaipėdos Kraštą. Klaipėdiškiai patys pasipurtė ir numetė alįjantų-vokiečių jungą. Lenkai, francuzai, vokiečiai išnaujo nori juos pavergti. Nedaleiskime prie to. Paskubekime jiems talkon! Tam tikslui viršuje minėta diena, minėtoj salėj įvyks bendros Bostono lietuvių prakalbos. Kalbės kun. K. Urbonavičius, Bostono lietuvių klebonas, adv. A. Šalna, Pranas Gudas, "Darbininko" redaktorius, V. Šliaškys, "Sandaros" redaktorius, teisių studentas Nadas Rastenis ir kiti. Visi Bostono lietuviai privalo ateiti į šias prakalbas. Žinią apie šias prakalbas paskleiskite kuoplačiausia, kadir nemokantieji skaityti žinotų apie tai ir ateitu.

Bostono Lietuvių Klaipėdos Komitetas.

Prakalbos ir Koncertas

RENGIA A. L. T. SANDAROS MOTERŲ KUOPA

Vasario-Lebruary 4 d., 1923

LIETUVIŲ SALĖJE

Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

Pradžią 7:30 vakare.

Mes rengiame šias pirmas prakalbas dėl supažindinimo visuomenės su Moterų Sandariečių susiorganizavimo tikslu. Kalbės Z. Puišūtė-Šalnienė (advokatė) ir Sandaros vicė-pirm. Nadas Rastenis, ir kiti.

Apart prakalbų, bus ir graži koncerto dalis su įvyriais pamarginimais.

Širdingai Užkviēia Sandariečių Moterų Kuopa.

Auksinė Proga

Klaipėdoj ir apilinkėse dabar galima pirkti namus ir ukės už stebėtinai žemas kainas, kaip tai: už kelis šimtus dolerių galima pirkti puikius namus-mieste, o už porą tukstantų puiki ukė (dvaras). Kainos greitai laiku kils augstyn. Todėl, kurie norite naudotis šia proga, ar važiuosite Lietuvon ar ne, dabar yra laikas pasipelnyti.

Siųskite pinigus su nurodymu ką norite pirkti.

Taipgi yra gerų pirkimų Kaune ir kitose vietose Lietuvoje.

LIETUVIŲ AGENTURĄ Amerikoje su centraliu ofisu Bostone, savininkas ir perkeliolika metų vedėjas Real Estate agentūros, p. A. Ivaškevičius gerai apsipažinęs su vertėmis nejudinamo turto, dabar važinėdamas Lietuvoj atidarė skyrius Klaipėdoj, Kaune, ir kitose vietose dėl atsakančio patarnavimo Amerikiečiams pirkime namų, ukių ir biznių Lietuvoj, ir jau turi daug vietų ant pardavimo. Su visokiais reikalais kreipkitės į centralį ofisą šiuo antrašu:

LITHUANIAN AGENCY

361 W. Broadway, So. Boston, Mass.

KAM RUPI mus Lietuvos Tėvynės gynimo reikalai, kam brangi mus tėvų, brolių, seserų laisvės gynėja Lietuvos kariuomenė, tas tegul sau ir savo giminėms Lietuvoje užsisako 1923 metams sąvatinį laikraštį

"KARYS"

"KARYS" rašo ne tik Lietuvos kariuomenės reikalais, bet duoda daug žinių iš visos Lietuvos ir iš užsienio. "KARYS" spausdina bendrai lavinančių raštų, kurie svarbu skaityti visiems besišviečiantiems. "KARYJ" randasi Lietuvos kariuomenės paveikslų, reginių, įvairių apsakų, eilių ir tt. "KARYS" vienintelis Lietuvoje laikraštis, kuris rūpinasi jaunuo-mėnės kuno lavinimu ir paduoda daug sporto žinių iš Lietuvos ir užsienio. Sporto skyrių "Karyj" veda sportininkai — specialistai. "KARYS" savo metiniams prenumeratoriams duoda dovanai priedą

KARIŲ KALENDORIUS 1923 M.

"KARIŲ KALENDORIUS" bus paduota daug specialių žinių. "KARI" redaguoja kapitonas RUSECKAS, buvęs Steigiamojo Seimo narys.

"KARIO" kaina metams — 2 dolerių, pusei metų — 1 dol. 50c. ADRESAS: Kaunas, Laisvės Alėja N. 12, "KARIO" Redakcija. Amerikone! Pats užsisakyk ir savo giminėms Lietuvoje užsakyk mus Tėvynės gynėjų laikraštį "KARI!" Padarysi ir sau ir kitiems naudosis!!

Ižymiausiųjų mus kariuomenės dvasios pajėgų pastangomis bei darbais eina žymus dumėnėsinis Karo mokslo ir istorijos žurnalas

"MUSŲ ŽINYNAS"

"MUSŲ ŽINYNE" bendradarbiauja mus žinomieji istorikai visuomenininkai kap. V. Biržiška, A. Janulaitis, Mažosios Lietuvos veikėjas Klaipėdiškis, majoras Ružancovas, ekonomistas bei publicistas kap. V. Steponaitis, psichologas profesorius Vabalas-Gudaitis ir karo mokslininkai bei karo publicistai: pulk. Betcheris, pulk. Bobinskis, gen. Štabo karininkas Boleckis, karo valdin. Dineika, vyr. leit. Gabrys, majoras Laurinaitis, generolas Radus-Zenkevičius, majoras Ružancovas, majoras Škirpa, leitenantas Talliat-Kelpša ir daug kitų. "MUSŲ ŽINYNE" duodamos visų Lietuvoje esančių knygų kritikos bei recenzijos, o taip pat paminima ir daugybė svetimomis kalbomis knygų, laikraščių ir tt. "MUSŲ ŽINYNE" ligšiol išspausdinta daug įžymių originalių raštų iš mūsų istorijos, literatūros, visuomenės gyvenimo, mus kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės ir tt. "MUSŲ ŽINYNAS" yra vienas rimčiausių mokslo žurnalų ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulio literaturoj. "MUSŲ ŽINYNA" redaguoja kapitonas Steponaitis, leidžia Karo Mokslo Skyrius. Adresas: "MUSŲ ŽINYNAS," Karo Mokslo Skyrius, Laisvės Alėja 12 Nr. KAUNAS.

SO. BOSTON HARDWARE CO.

VISKO KAS TIK REIKALINGA DĖL NAMŲ REIKALAUKITE pas mus, nes pas mus galėsite gauti. Dabartiniu laiku par-duosime žieminius įrankius kaip tai: stiklus, paipas, kaminius prie pečių ir visokius boilerius, viskas pigiausiomis kainomis. Tel. 167-W. So. Boston.

Savininkai PETRAS BOLYS ir JONAS KLIMAS. 317 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

LIETUVIS GRABORIUS

Šiuomi pranešu vietas ir apilinkės lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apilinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:

P. A. AKUNEVIČIUS 258 W. Broadway, So. Boston, Mass. Office Tel. 331. Gyvenimo Tel. 2024-J.

SPECIALIS IŠPARDAVIMAS PLAYER PIANAI

Community Modelis Gulbransen.

Tikrai geriausia vertė Suv. Valstijose. 1200 muzikos mėgėjų, daugelis jų tarpe lietuvių, kurie tik nuo mus pirkto, labai juos rekomenduoja. Naujausias, didžiausias pagerintas mandolinos ir ukalele priedas, taipgi keletas kitų labai svarbių įpatybių yra tik GULBRANSEN. Viena kaina visiems duoda teisingą nusi-statymą. Viktros ir seni pianai priimami mainais, labai parankios išlygos. Matykite mus.

PLAYER SPECIALISTS, 104 Boylston St., Boston, Mass. Sugražinkit šią kuponą mums informacijų ir kainų gavimui.

Vardas _____ Adresas _____

AKIŲ SPECIALISTAS.

Silpnos akys sudaro didžiausią žmogui nelaimę. Ir kiek gyvenime beliktu vertės, jeigu akyse švie-sia užgestų. Štai faktas: "Sep-tyni žmonės iš dešimties turi dėvėti akinius." Ar jus tikrai žinote, kad jusų akys geros? Jei akių silpnumas ar galvos skaudėjimas apsirėškia, kreipkitės į patyrusių akių specialistą J. L. PAŠAKARNIS, O.D. 377a Broadway, cor. E St., So. Boston, Mass. OFISO VALANDOS: 9 ryto iki 8 vakaro. Nedėliomis pagal sutartį.

Lietuvių Garage.

Parduodame visokius automobilius, dalis ir reikmenis (supples). Išrandavojame automobilius dėl pasivažinėjimo; ir užlaimome ekspertą mekaniką dėl sutaisymo mašiną.

PETRAS JAKIMAVIČIUS. 541 East Broadway, South Boston, Mass. Tel. So. Boston 51370.

Ofisė Tel. S. B. 441 Residence W. Newton 1016-R.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS, 414 Broadway, S. Boston, Mass. (Virš Prekybos Bendrovės).

AR ŽINOTE KAD

žinomas senas biznieriūs ANTANAS NAUIOKAITIS 208 West Fifth Street, South Boston, Mass. ATIDARĖ visokių produktų krautuve, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apilinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kita smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavi-

Tel. S. B. 2488.

DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR Lietuvius Gydytojas. Valandos 9-11 2-4 6-9. 506 Broadway, SO. BOSTON, MASS.

Puiki Lietuviška UŽEIGA

pas ANTANA TAMULEVIČIŲ 300 Broadway, S. Boston Mass.